

Catalunya Cristiana

Setmanari d'informació
i de cultura religiosa
ANY XLIV | NÚM. 2259
2,90€ | 8 GENER 2023

Agustí Codinach

Areòpag digital

L'Església, cada cop més compromesa en l'evangelització a les xarxes

P 3, 8-12

Antic Gremi de Revenedors: porta oberta a la història

P 26-29

ràdio estel

El matí a Ràdio Estel

amb Mercè Raga i Pol Marsà
Cada dia de 8 h a 14 h

www.radioestel.cat

SEGUEIX-NOS

Download on the
App Store

BAIXA A
Google Play

Missioners al continent digital

Aquest 28 de desembre passat, quan s'han complert 400 anys exactes de la mort de sant Francesc de Sales, el papa Francesc ha publicat la carta apostòlica *Totum amoris est* («Tot pertany a l'amor»). Entre d'altres referències a la vida i apostolat del sant bisbe francès, es diu d'ell que va ser «inventor d'originals i audaces praxis pastorals, com els famosos fulls volants, que es penjaven per tot arreu i fins i tot es passaven per sota de les portes de les cases». Per això va ser escollit patró dels periodistes.

Més proper encara tenim l'exemple del sant català Antoni Maria Claret, fundador dels Missioners Claretians, que no va escatimar esforços a l'hora d'escampar la Bona Nova. El 1848 va fundar la Llibreria Religiosa per tal de recaptar fons i publicar i difondre obres bones. Entre 1848 i 1866, la Llibreria Religiosa havia llençat 2.811.000 exemplars de llibres, 2.059.500 opuscles i 4.249.200 fulls volants. La Llibreria Claret avui dia prossegueix amb aquesta tasca evangelitzadora.

Sales i Claret són exemple de la necessitat imperiosa de comunicar la Bona Nova, d'evangelitzar, sempre a través de nous areòpags, com ho és avui dia el continent digital, al qual dediquem el Primer Pla d'aquesta setmana, a cura de la redactora Rosa María Jané.

Fa deu anys, Benet XVI va inaugurar el primer compte oficial d'un Papa a la xarxa social Twitter (@Pontifex) amb l'objectiu que el missatge evangèlic arri-

bés a més gent. Ara, el compte de Twitter del papa Francesc, que emet missatges en 9 idiomes, ha superat els 53 milions de seguidors. A més, el 2016 va obrir compte a Instagram (@Franciscus), amb gairebé 9 milions de seguidors.

També fa 10 anys que va començar a caminar iMisión amb la inquietud d'evangelitzar a internet. La seva cofundadora, la religiosa de Puresa de Maria Xiskya Valladares, recorda que aleshores ben pocs entenien la importància del que estaven fent. «Aleshores l'Església encara no estava preparada per abordar la pastoral digital. Ara ja és molt més sensible a la seva importància i en moltes institucions eclesials comença a ser presa seriosament.»

Un pas més ha estat la iniciativa *L'Església t'escolta*, nascuda de la mà de la Xarxa Informàtica de l'Església a Amèrica Llatina. I que ha demanat a la Secretaria General del Sínode una veritable pastoral digital. A partir d'un document que recull els resultats d'una enquesta elaborada per 244 *influencers* catòlics a través de les seves xarxes socials, es reivindica que la xarxa pot ser un canal informatiu de valor i futur que pot servir com a canal de comunicació per a l'evangelització.

Sens dubte que sant Francesc de Sales i sant Antoni Maria Claret avui dia també farien servir aquestes eines per evangelitzar i arribar tant a creients com a no creients. Els camins del Senyor són insondables i passen sens dubte pel continent digital, on calen missioners bons i preparats.

Al tancament d'aquesta edició, seguïem amb preocupació i unint-nos en pregària per l'estat de salut del papa Benet XVI. Com ha dit el papa Francesc, «que Déu el consoli i el sostingui, fins al final, en aquest testimoniatge d'amor a l'Església».

Contingut

-
- 03**
Editorial
  - 05**
La setmana
  - 06**
Opinió
  - 08**
En primer pla
  - 13**
Vida eclesial
  - 24**
In memoriam
  - 26**
Reportatge
  - 30**
Carta dominical
  - 32**
Bíblia
  - 34**
Litúrgia
  - 36**
Espai lectors
  - 38**
Cultura
  - 46**
Agenda
  - 47**
Des del carrer

La campanya «Aturem les guerres» estén les accions pacifistes per tot Catalunya

PÀGINA 20-21

18-19
Aniversaris religiosos i humanístics del 2023

Jordi-Agustí Piqué, compositor de la missa «Locus Iste»

PÀGINA 38-39

Josep Gendrau, in memoriam

PÀGINA 24-25

47
P. Àngel García, president i fundador de Missatgers de la Pau

La setmana en tuits

CRISTINA SÁNCHEZ AGUILAR
@CSANCHEZAGUILAR

Sotsdirectora d'«Alfa y Omega»

A la Trobada Mundial de les Famílies de Milà, el 2012, una nena vietnamita li va preguntar a Benet XVI sobre la seva infantesa. Ell li va respondre que quan pensava com seria el Paradís, s'imaginava un indret com el de la seva infància. I va dir: «Espero anar a casa quan me'n vagi a l'altra banda del món.»

MARC ARGEMÍ
@MARCARGEMI

Periodista

Més que una opinió desafiant, per al relativisme, allò realment trasbalsador és una descripció honesta dels fets. I el fet de Nadal és el més desafiant de tots: Déu existeix i s'ha fet carn. Descriure això va fer que Esteve fos sant Esteve, Saule, Pau, i Simó, Pere

ÒSCAR BARDAJÍ
@OSCARBARDAJI

Director de Comunicació de l'Abadia de Montserrat

Ha mort el franciscà Josep Gendrau Valls. Tenia 88 anys i actualment era vicari del santuari de Sant Antoni del carrer Santaló de Barcelona. Era un home bo. Testimoni de fe exemplar. Al cel siguis, fra Josep!

GEMMA UBASART
@GEMMAUBASART

Consellera de Justícia

Vull fer arribar tot l'escalf a familiars i amistats de Mn. Josep M. Fabró Gibert, que ens ha deixat. Capellà dels C.P. Brians 1 i Brians 2 entre el 1991 i el 2020, amb una gran dedicació i estima pels interns i internes. Un sincer agraïment a un home bo

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA

Testimoni del Perú

El sacerdot Carles Cahuana, celebrant habitual de la Missa de La 2 de TVE Catalunya, assegurava el 20 de desembre a Ràdio Estel que, «sense justícia social, difícilment hi haurà una pau veritable» al Perú. Va ser testimoni de la inestabilitat d'aquest país sobretot del 10 al 18 de desembre. El dia 18, mentre el bisbe Javier Vilanova presidia l'Eucaristia televisada, Cahuana volava cap a Catalunya amb dos dies de retard a causa dels talls de carreteres i del tancament dels aeroports provocats pels aldarulls, arran de l'empresonament del president Pedro Castillo.

El també rector de dues parròquies de Sabadell va explicar que «l'ambient era relativament normal al Perú, però es va complicar especialment a Andahuaylas», on era amb els seus familiars. «No he viscut perill personal, però sí gran incertesa», va dir. També va apuntar que el trajecte per arribar a Lima i sortir del país «va ser digne d'una novel·la d'escapada, de nit i per carreteres secundàries». Cahuana va concloure que «els arguments dels qui protesten poden ser justos, però la violència no està mai justificada».

Zoom

EDUARD BRUFAU

Les crides al diàleg i la pau no han estat escoltades i durant aquestes festes de Nadal la guerra ha continuat a Ucraïna. Des que Rússia va començar la invasió ara fa gairebé un any, el balanç humà és de 40.000 morts i els desplaçats arriben als 14 milions. Entre les pèrdues materials, a part de les infraestructures, es compten uns 150.000 edificis destruïts, entre ells obres patrimonials, com aquesta església de la localitat de Bochorodychne.

L'efemèride de la setmana

10 de gener del 1863: Londres inaugura el metro, el primer ferrocarril soterrani del món

MIRADA AL MÓN

La força dels petits

Cada dos anys, la Unesco elabora una llista d'aniversaris d'unes quantes personalitats històriques que han destacat per la seva aportació a la humanitat en àmbits com la pau, l'educació, les ciències socials o la comunicació, entre d'altres. Per als anys 2022-2023, ha inclòs en la llista Teresa de l'Infant Jesús, de qui el 2 de gener del 2023 s'han complert 150 anys del naixement.

A primera vista aquesta inclusió resulta sorprenent, perquè Teresa va viure una vida senzilla en l'entorn familiar, va entrar als quinze anys a la comunitat de les carmelites descalces de Lisieux i va morir quan tenia tan sols vint-i-quatre anys. Ben poques persones l'havien coneguda, i tanmateix, immediatament després de la seva mort va començar una difusió imparable.

Hi va contribuir la publicació dels seus manuscrits autobiogràfics (sota el títol d'*Història d'una ànima*), que amb el temps han estat traduïts i distribuïts arreu del món, amb centenars de milions d'exemplars.

La seva fama es va estendre també pel fet que moltes persones de llocs ben diversos asseguren haver rebut de manera inesperada la seva ajuda. Certament, és admirable com avui en dia es pot trobar una seva imatge en esglésies i altres llocs dels racons més impensables del món. Teresa ha complert el seu desig: «Voldria anunciar alhora l'Evangeli a les cinc parts del món i fins a les illes més llunyanes.»

A més de l'aniversari del seu naixement, el 2023 s'escau també el centenari de la seva beatificació (i el 2025 el de la canonització). D'al-

AGUSTÍ BORRELL

Vicari general de l'orde del Carmel Descalç

tra banda, fa poc més de de vint-i-cinc anys (octubre del 1997) que Teresa va ser proclamada doctora de l'Església, amb el títol de «doctora de la ciència de l'amor». Els aniversaris teresians poden ser una bona ocasió per recordar que l'evangeli l'acullen i el viuen més fàcilment els petits i els senzills que els savis i els poderosos. Teresa de l'Infant Jesús, que viu la relació amb Déu amb la confiança de l'infant que s'abandona en braços de la mare, és un testimoni impactant de la força de la feblesa, de la grandesa dels petits.

El 2 de gener s'han complert 150 anys del naixement de santa Teresa de l'Infant Jesús

JOSEP ORIOL PUJOL I HUMET

Director general de la Fundació Pere Tarrés

Una persona apreciada que ha tingut l'oportunitat de fer un viatge pels voltants de Llemotges, al nord de Tolosa, a França, em porta uns opuscles recollits a l'entrada de diverses esglésies: «Com visitar una església?»; «Es pot anul·lar un casament catòlic?»; «Divorciats, com "reconstruir-se"?»; «Viure, pregar, servir a la parròquia». En donar-me'ls fa la consideració que tracten qüestions quotidianes útils per als cristians. Per les converses mantingudes en altres ocasions, entenc que contraposa aquests senzills materials a «articles que aporten poc», referint-se a aquells que repeteixen amb altres paraules textos bíblics o no, i «informacions poc rellevants» que sovint recullen certes publicacions.

Fa setmanes escoltava una persona apreciada volent «dimitir» de la seva responsabilitat d'escriure

LA SAL DE LA TERRA

Publicacions a la porta de l'església

periòdicament en un mitjà eclesial. Vaig suposar que els hi continuaven demanant des de la confiança que no generaven conflicte i eren amens. Però si l'autor mateix s'adona que poc pot aportar, té sentit mantenir-lo?

Algun dels llibres recomanats en el darrer quadre dels petits opuscles francesos poden ser un bon regal per als fills, per exemple, de qualsevol parròquia francès. La relació de motius pels quals es pot demanar la nul·litat del matrimoni és una oportunitat de formació per als catòlics en un tema

El positiu és que es pensi en l'interès del lector, més que a oferir «aparadors» a determinades persones

complex. Els consells sobre el tracte amb els fills quan hi ha hagut un trencament matrimonial, una reflexió sensata per als pares o perquè si ha caigut en mans dels avis la puguin traslladar als fills. De periodisme-servei consideraria la relació d'escoles cristianes properes a la parròquia transcrites en el fullotó «Viure, pregar, servir a la parròquia», com també que donin referència de centres d'espai i agrupaments escolta. El veritablement positiu és que es pensi en l'interès del lector, del cristià, més que a oferir «aparadors» a determinades persones. Mantenir avui una publicació periòdica no és fàcil, aportar reflexió i notícies d'interès per al lector és el gran repte per a unes direccions necessàriament qualificades i conscients de les possibles inquietuds del lector. El modest exemple francès ha suposat una oportunitat per reflexionar-hi.

JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Una segona epifania

Fa dos dies celebràvem la solemnitat de l'Epifania del Senyor. Epifania, en grec, significa manifestació. El text de l'Evangeli que vam llegir a l'Eucaristia ens mostrava el camí que van fer uns mags d'Orient per trobar el nen Jesús i adorar-lo. En aquest bell relat, l'evangelista expressa que Déu es manifesta a tots els homes i dones del nostre món.

Avui, festa del baptisme del Senyor, celebrem una «segona epifania». L'evangelista Mateu explica l'episodi en què Jesús es presenta davant del seu cosí Joan Baptista, perquè el bategi al riu Jordà. Joan predicava al desert de Judea, animava tots els que acudien a ell a convertir-se i els batejava amb l'aigua del riu com a símbol de purificació.

Quan Jesús s'acosta al seu cosí perquè el bategi, aquest se sorprèn. Joan creu que Jesús és el Messies i que no necessita ser batejat. No obstant això, Jesús prefereix posar-se, com un més, a la cua dels pecadors. D'aquesta manera, ens mostra la solidaritat de Déu amb tots els que estan perduts i desorientats com ovelles sense pastor.

En aquest passatge, descobrim la identitat de Jesús i quina és la seva missió. Jesús és el seu Fill estimat (cf. Mt 3,17). És el Messies esperat que anunciaven els profetes. Ell porta la salvació que anhela el poble.

L'escena té també com a protagonista l'Esperit Sant. Diu Mateu que, quan Jesús va sortir de l'aigua, l'Esperit de Déu va baixar com un colom i es va posar sobre Jesús. En el moment en què Jesús

acull l'Esperit se sent cridat a anunciar a tothom el missatge de la salvació.

La festa del baptisme del Senyor és un dels dies en què tradicionalment es beneeixen les piles baptismals. Avui pot ser un bon dia per recordar i donar gràcies a Déu pel nostre baptisme, per regalar-nos la fe i per fer-nos formar part de la família de l'Església. «Pel Baptisme som alliberats del pecat i regenerats com a fills de Déu» (Catecisme de l'Església catòlica, n. 1213).

Déu porta gravat el nostre nom al seu cor. No deixa mai de buscar-nos. Tal com diu el profeta Isaïes, encara que la nostra pròpia mare s'oblidés de nosaltres, Ell mai no ens oblidaria (cf. Is 49,15). Quan rebem el baptisme, Déu ens encarrega una doble missió: passar per la vida fent el bé i anunciar als nostres germans la bona nova de la salvació. Déu no ens deixa sols per dur a terme aquesta missió. En el sagrament del baptisme rebem el seu Esperit com una llavor. Depèn de nosaltres, de les nostres famílies i de les nostres comunitats que aquesta llavor germini i es converteixi en un arbre frondós.

Benvolguts germans i germanes, demanem al Senyor que ens ajudi a ser fidels a la missió que Déu ens ha encomanat en el baptisme. Siguem capaços d'escoltar la veu de l'Esperit que ens recorda cada dia de la nostra vida que som fills estimats de Déu, cridats a anunciar l'Evangeli i a oferir les nostres vides amb Crist per a la salvació de la humanitat.

Església evangelitzadora a la xarxa

La missió digital vol fer atractiva la proposta cristiana

El canal Catolikillos, de Néstor Manrique, presenta temes relacionats amb els primers cristians i els pares de l'Església, entre d'altres.

SATHYA BARASCOUT
«No venim amb un missatge propi, sinó més aviat amb la missió de transmetre el missatge de Jesús a tota la terra: l'amor»

Una pastoral digital. Aquesta és la petició que va plantejar la iniciativa *L'Església t'escolta*, nascuda de la mà de la Xarxa Informàtica de l'Església a Amèrica Llatina, a la Secretaria general del Sínode. A través d'un document que recull els resultats d'una enquesta elaborada per 244 *influencers* catòlics mitjançant les seves xarxes socials, es reivindica que la xarxa pot ser un «canal informatiu de valor i futur» que pot servir com a canal de comunicació per a l'evangelització.

Sobre la missió de l'Església al continent digital reflexionem amb alguns missioners de la Xarxa de Divulgadors Catòlics i amb la cofundadora d'iMisión, Xiskya Valladares.

Quan ens referim a «pastoral digital», de què parlem? La germana Xiskya ens explica que consisteix «en el fet que l'Església institucional valori la tasca que ja fan els missioners digitals i la potència per fer-la millor organitzant els missioners digitals, oferint-los formació adient per afrontar els reptes de l'evangelització en xarxes i donant-los temps necessari per fer bé la seva tasca missionera».

No es tracta d'establir una competència entre la pastoral presencial i la digital, sinó de consolidar una «pastoral missionera» que es posa en camí, que té presència en les perifèries existencials i que surt a l'encontre dels allunyats de l'Església.

Però no n'hi ha prou amb ser present en el continent digital, cal saber com. En aquest sentit, la missionera digital Sathya Barascout considera que «en general, l'Església necessita millorar els seus mètodes amb l'anunci del *kerygma*. La presència de l'Església al continent digital encara és a les beceroles, però els evangelitzadors digitals han aconseguit fer moltes passes significatives».

Barascout té molt clar que un evangelitzador digital no és un *influencer*, sinó «un missioner. Busca projectar Déu a través de diferents plataformes digitals, on el protagonista no és el comunicador, el youtuber o instagramer, sinó Jesús. No venim amb un missatge propi, sinó més aviat amb la missió de transmetre el missatge de Jesús a tota la terra: l'amor».

Una característica del missioner digital és que transcendeix les seves geografies de residència per idiomes, són internacionals, ens diu Xiskya Valladares. I afegeix: «Operen de mitjana en 3 o 5 xarxes socials, són persones la fe de les quals i experiència de Déu els ha portat a llançar-se a un terreny de missió; tenen diferents edats, estils, llengües, temàtiques i públics, i arriben a tot tipus de persones i sensibilitats eclesials; els segueix una mitjana de 86.000 persones; la major part d'ells són catequistes, laics i laiques compromeses, tot i que hi ha un 27% de sacerdots i un 10% de religioses.»

Oferta variada

A internet trobem una oferta variadíssima de contingut i aconseguir que el missatge cristià es faci un forat resulta una tasca àrdua. I si a més tenim en compte que el continent digital es mou pels números, els *likes*, les subscripcions... el repte és encara més gran.

Cristián Sofía va crear el seu canal de Youtube en plena pandèmia i amb poca experiència en el món digital. La seva idea, animat per la seva dona, era comunicar un missatge d'esperança, «compartir el meu testimoni, sobretot arribar al cor de la persona. Necessitem ser autèntics, compartint el que nosaltres mateixos vivim i mirem de viure al màxim tots els dies».

La proposta ha de ser creativa, «compartint la nostra quotidianitat, la nostra experiència i pregària. Buscant continuament la novetat, també narrar el que succeeix a la nostra Església. El més important és deixar-nos guiar per l'Esperit Sant i compartir un missatge d'esperança en aquest món convulsiónat pel terror, la incomprensió i la guerra».

En l'enquesta que van fer els *influencers* catòlics, una de les dades que crida l'atenció és que un 30% dels seus seguidors no van a l'Església. Un d'aquests missioners digitals, Diego García, apunta que a través del ciberespai es pot arribar a més persones, «és el camí de la Nova Evangelització» i està convençut que «l'Esperit Sant actua per internet si ho vol».

Xiskya Valladares detalla que

a més hi ha un 10% dels que els segueixen que es declaren agnòstics o ateus. Amb aquestes xifres, intueix que «al darrera hi continua havent-hi fam i set de Déu. Però volen una fe més viva, més autèntica, més a l'estil de Jesús, i no ho troben en l'Església presencial. Tot i que moltes parròquies continuen sent significatives per a la gent, per a aquest grup del 40% no ho són en absolut».

Per això, la cofundadora d'iMisión opina que «és urgent que aquest nombre no continuï creixent i, per això, ens han dit el que hem de fer: renovar-nos, ser més autèntics, més com Jesús».

Aquesta missió digital implica reptes i oportunitats. El principal desafiament, segons l'evangelitzador digital Ale Gimenez, és formar-se cada dia per donar el millor en aquest camp: «Donant a conèixer aquest Jesús que vam aprendre a estimar i vam conèixer a través de les nostres experiències personals en el nostre encontre amb Crist.»

Giménez va crear el seu canal de Youtube arran de la seva experiència i trobada personal amb Jesús a través d'un vídeo d'un youtuber catòlic, i que la va ajudar a superar una depressió. Per això, assegura que «la missió digital és un gran desafiament que ens interpel·la a cada cristià a emprar les noves eines per apropar i donar a conèixer aquest Jesús que nosaltres vam aprendre a estimar en cada moment i en cada tema que decidim tocar als nostres canals».

La missió digital dona l'oportunitat de ser aquella Església que es fa propera als creients no practicants i als allunyats. Per a Valladares, els reptes serien «superar la visió de moltes persones d'Església que encara veuen les xarxes només com una amenaça; conscienciar les institucions catòliques que cal invertir en els missioners digitals, i formar-los molt bé en allò tecnològic i en allò espiritual, preparar-los bé per a un diàleg amb el món actual».

Encontre amb el Déu viu

La nostra societat accelerada i superficial no afavoreix els temps de calma, d'aprofundiment, de silenci... i no sembla que el con-

CRISTIÁN SOFÍA
«Necessitem ser autèntics, compartint el que nosaltres mateixos vivim i mirem de viure al màxim tots els dies»

NÉSTOR MANRIQUE
«Déu es fa viu i personal quan el contingut que transmetem ajuda a generar un espai de discerniment, de reflexió»

Holger Manu Quiñones

em caure en el perill o temptació d'oferir una religiositat o una vivència de la fe superficial. Per això, Ale Giménez insisteix que «allò primordial és mantenir-nos enfocats en el que volem transmetre als altres i ajudar-los a créixer en la fe a través d'experiències, testimonis i formació constant del que significa seguir Crist i, sobretot, anar creixent en la nostra fe cada dia».

Des de la seva experiència, aquest missionera confessa que «el mitjà digital molts cops ens anima i ajuda a poder servir el nostre Senyor i, fins i tot, goso dir que ens ajuda a connectar més amb el Senyor. Ens permet la profunditat, reflexió i temps assossegat per a una relació amb Déu perquè cada tasca implica connectar-se amb el Senyor per poder transmetre aquest amor, aquesta fe madura i aquesta confiança que el Senyor ens mostra a cadascú a través dels altres. Ens anima a voler viure l'Evangeli a través de les reflexions i continguts que anem pujant per compartir la nostra fe en el continent digital».

De la seva banda, Xiskya Valladares ens posa un exemple ben gràfic: «El mitjà digital és com el lloc de l'aperitiu, el dinar es fa en la comunitat presencial. Els sagraments no es viuen en digital, tot i que allò digital sigui un mitjà que ajudi i faciliti. Certament, les xarxes no permeten aprofundir. Els missioners digitals som com el samarità que recull el ferit, però que el porta al qui pot cuidar i guarir. Necessi-

minent digital contribueixi a crear aquests espais tan necessaris per a l'esperit. El que ens porta a una altra reflexió: com es pot encarnar un Déu viu i personal en un món de realitat virtual.

Li ho preguntem al missioner digital Néstor Manrique i ens dona aquesta resposta: «Déu es fa viu i personal quan el contingut que transmetem ajuda a generar un espai de discerniment, de reflexió, així com d'estudi i recerca. D'aquesta manera, les persones que sintonitzen la nostra evangelització digital podran obtenir eines útils per a la quotidianitat de les seves vides, no només en la vida parroquial, sinó també en la feina, en la vida familiar o afectiva.»

La cofundadora d'iMisión subratlla que «els qui habitem en el continent digital som persones, no números ni perfils anònims. L'actitud és la principal manera d'encarnar Déu viu. Una actitud que reflecteix la misericòrdia i l'amor de Déu. El que més ens demanen és que no jutgem».

A l'hora de presentar el nostre testimoni a la xarxa, potser podrí-

L'evangelització a través dels mitjans digitals ofereix grans oportunitats.

Néstor Manrique: Catolikillos
 @catolikillos

Ale Giménez: Una loca por Cristo
 @aleunalocaporcristo

Sathya Barascout: @queaventurasathya

Diego García: Pensamiento Serio
 @PensamientoSerio

Cristián Sofía: Proyecto para mayor gloria de Dios
 @Cristianarielsafia

Xiskya Valladares: bit.ly/3KW3caF

Xarxa de Divulgadors Catòlics: www.divulgadores.org/

iMisión: imision.org/

Dimitri Conejo Sanz

Encara hi ha poca presència de la vida consagrada i sacerdotal al continent digital.

ALE GIMÉNEZ
«Cada tasca implica connectar-se amb el Senyor per poder transmetre aquest amor, aquesta fe madura i aquesta confiança que el Senyor ens mostra»

XISKYA VALLADARES
«Els missioners digitals som com el samarità que recull el ferit, però que el porta al qui el pot curar i guarir»

tem un equip de persones que ajudi a l'acompanyament, a la confessió, a la inserció en una comunitat de fe presencial.»

Majoria laica

La majoria d'evangelitzadors digitals són laics i laiques. Segons Diego García, «molts sacerdots només reben informació i pocs creen contingut. El mateix podem dir dels religiosos i religioses. Els sacerdots i religiosos s'han de sentir interpel·lats per ser *influencers*, però sense perdre el seu ésser sacerdotal, religiós o religiosa. L'assistència en algunes parròquies disminueix, per tant, s'ha d'evangelitzar a través d'internet. Les persones ben formades han de fer contingut amb doctrina i eficàcia per al servei de tothom».

També Cristián Sofía opina que «molts laics, sacerdots, bisbes no fan servir aquests mitjans ni els donen validesa, quan són un mitjà poderós d'evangelització. Altres sí que els fan servir, però subestimen el seu abast i poder. Conec molts llocs, parròquies, catedrals o moviments que, tenint to-

tes les eines necessàries per poder fer una evangelització digital molt bona, cauen en la mera activitat de posar una càmera i gravar, essent alguna cosa més complexa i completa».

Segons Xiskya Valladares, la clau està a perdre la por a l'evangelització digital i, en molts casos, canviar de mentalitat: «Per això és molt important formar bé els missioners digitals i donar-los temps per a la pastoral digital, de la mateixa manera que se li dona als que porten les pastorals presencials.»

Fa 10 anys iniciava el seu camí iMisión amb la inquietud d'evangelitzar a internet. Mirant enrere, Valladares recorda que «molt pocs entenien la importància del que fèiem. Érem els gossos verds de l'Església. Hem passat de tot. L'Església no estava preparada per abordar la pastoral digital. Ara l'Església ja és molt més sensible a la importància que té i en moltes institucions eclesials comença a prendre's seriosament. I per això iMisión es troba en un moment de renovació també. Estem fent una aposta molt seriosa per l'evangelització digital en l'Església».

Aquesta setmana recollim
les celebracions de Nadal
presidides pel Papa, el cardenal
Martínez Sistach recorda
el Concili Vaticà II, repassem
els aniversaris del 2023
i parlem de la campanya
«Aturem les guerres»

Francesc predica en la Nit de Nadal, el dia de Nadal i Sant Esteve

Tres invitacions del Papa a l'autenticitat, la pau i el perdó

RODRIGO MORENO QUICIOS
Corresponsal a Roma

Aquesta Nit de Nadal al Vaticà el Papa va centrar l'homília en un element clau de qualsevol Naixement: el pessebre. Va dir que aquesta menjadora per al ramat pot simbolitzar també «el consumisme voraç» de l'ésser humà «perquè, igual que els animals mengen amb pressa, alguns homes del món, a la recerca de poder i diners, també es mengen els seus veïns i germans».

Francesc va convidar a cercar Jesús «en els pessebres del descart i el rebuig» i va repetir algunes cites del missatge d'any nou que Òscar Romero va donar el 1980. Hi deia que l'Església «dona suport i beneeix els esforços per transformar les estructures d'injustícia» a condició que aquests canvis «redundin en benefici veritable dels pobres».

Va concloure el sermó de la Nit de Nadal fent una crida a un compromís real. «Amb Jesús ja no són vàlides les teories ni els bons sentiments.» I va afegir que Ell, que va anar «del pessebre a la creu, té un amor per nosaltres tangible, concret». «No ens ha estimat amb la paraula ni de broma», va sentenciar.

Una benedicció «Urbí et orbi» contra la guerra

A les dotze del migdia del dia de Nadal, Francesc va sortir al balcó central de la basílica de Sant Pere per pronunciar la benedicció *Urbí et orbi*. És un costum vaticà amb el qual es protegeix la ciutat de Roma i el globus sencer. El Papa va començar mirant Betlem i demanant vèncer «el sopor del son espiritual i les falses imatges de festa que ens fan oblidar qui és l'homenatjat». «Sortim de l'enrenou que anestesia el cor i que ens indueix a preparar ornaments i regals en comptes de contemplar l'adveniment del Fill de Déu nascut per nosaltres», va convidar.

Francesc va dir que Jesucrist «és la via de la pau». I que amb la seva encar-

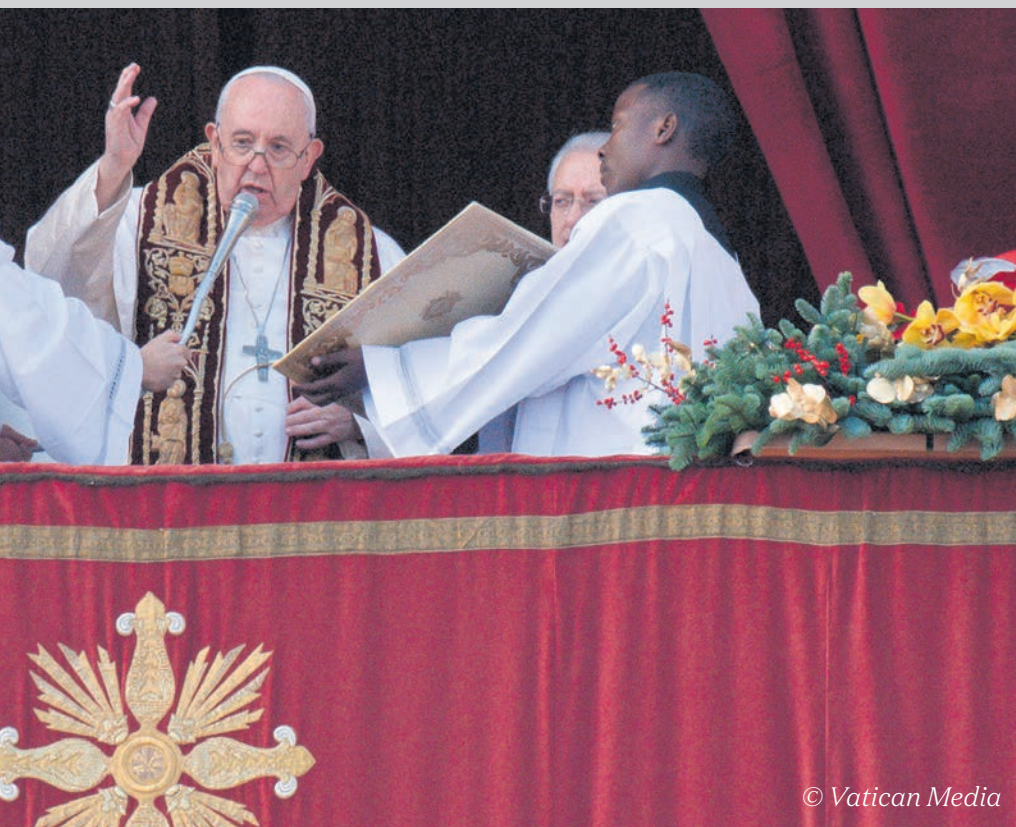

nació, mort i resurrecció, «ha obert la porta d'un món tancat, oprimint per les tenebres de l'enemistat i la guerra». Va afegir que les «passions negatives» que provoquen els conflictes armats «són les mateixes que van impedir Herodes i la seva cort reconèixer i acollir el naixement de Jesús». Entre d'altres, va esmentar l'amor als diners, la supèrbia, la hipocresia i la mentida.

Va demanar mirar els ucraïnesos, «que viuen aquest Nadal en la foscor, el fred o lluny de casa seva a causa de la destrucció de deu mesos de guerra». I va insistir a «llençar les armes i posar fi immediatament a aquesta guerra insensata». Va lamentar que alguns dirigents prefeixin «escollar la lògica del món» que no pas la «veu del Nen».

Francesc també va recordar «altres escenaris d'aquesta Tercera Guerra Mundial». Va tenir paraules per a Síria, el Líban i Terra Santa. «Implorem el Senyor perquè allà, a la terra que el va veure néixer, torni el diàleg i la recerca de confiança recíproca entre palestins i israelians.» Es va recordar de la regió del Sahel, el Iemen, Myanmar i l'Iran. I va demanar inspiració «per a totes les autoritats i persones de bona voluntat en el continent americà» perquè «pacifiquin les tensions socials que s'estan intensificant». No

PAPA FRANCESC
«Alguns homes del món, a la recerca de poder i diners, es mengen també els seus veïns i germans»

© Vatican Media

ESGLÉSIA EN SORTIDA

Epifania

Acabem de celebrar la festa de l'Epifania del Senyor. La paraula *epifania* significa manifestació, revelació, i l'Església ens proposa celebrar la *manifestació de la presència de Déu*, aquesta data que, als nostres dies, hem transformat en el dia de Reis. Aquesta columna es diu «Església en sortida». Perquè no se m'acut cap testimoni de sortida millor que el d'aquests tres savis cercadors d'Orient que, després d'anys d'estudi, investigació, preguntes i lectures, decideixen posar-se en camí cap a allò desconegut, per trobar Déu. En primer lloc destaco la seva valentia per aventurar-se, sortint de la seva comoditat, cap a una terra llunyana i estranya. Els movia un gran desig, un somni per complir, alimentat durant llarg temps. Com és de gran el nostre desig de trobar Déu? Com ens sacseja i ens fa vibrar? Fins a quin punt ens treu de la nostra rutina i seguretat?

I, en segon lloc, penso que van haver de tenir els ulls ben oberts i una gran flexibilitat per deixar-se sorprendre per allò inesperat i allò imprevisible, per ser capaços de detectar la presència de Déu en aquella situació tan estranya. L'epifania és una invitació a trencar els esquemes que tenim de Déu, les imatges de vegades distorsionades d'un Déu solucionador i totpoderós. Els tres savis ens conviden avui a sortir al camí, a cercar amb grans ulls oberts un Déu que és un nen, fràgil i necessitat. La manifestació de Déu ens espera en la feblesa del nostre món ferit.

TERESA CASILLAS
Neuroquímica i educadora

Benedicció «Urbi et orbi» del Papa.

va esmentar explícitament el Perú, però sí Haití, pel qual ha demanat tants diumenges després del res de l'Àngelus i al qual ha arribat a qualificar com un «país martiritzat».

«*Martiri*» significa donar testimoni

En la catequesi prèvia al res de l'Àngelus el dia de Sant Esteve, Francesc va fer una crida per fixar-se en aquest màrtir ordenat com un dels set diaques per a la caritat de la primera comunitat de Jerusalem. «Però no es limitava a fer obres d'assistència, a qui trobava li parlava de Jesús», va matisar el Papa. Va recordar que «els màrtirs són testimonis, germans i germanes que, a través de la seva vida, mostren com Jesús ha vençut el mal amb la misericòrdia».

Però potser la lliçó més important (i difícil) per Sant Esteve va girar entorn del perdó. «Com indica la mateixa paraula, és un domés gran, un regal que fem als altres perquè som perdonats per Jesús.» Abans d'acomiar-se dels pelegrins i desitjar-los bon profit com cada diumenge, els va convidar a reflexionar sobre la seva capacitat de perdonar tot insistint que cadascú de nosaltres necessita urgentment un cor capaç de fer-ho.

ALGUNS RECORDS DEL CONCILI VATICÀ II (i 4)

Pau VI continua el Concili Vaticà II

**CARDENAL LLUÍS
MARTÍNEZ SISTACH**
Arquebisbe metropolità
emèrit de Barcelona

Amb la mort del papa Joan XXIII, que havia convocat el Concili, aquest deixà d'existir perquè li mancava el cap, i per prosseguir el seu treball era necessari que el nou Papa decidís continuar la tasca conciliar.

Els electors del nou Papa, els cardenals menors de vuitanta anys, tenien molt clar que en el conclave, a més de la realitat i problemàtica de l'Església i del món, es plantejava la continuïtat o no del Concili Ecumènic que Joan XXIII havia convocat i iniciat.

El conclave es reuní a finals de juny de 1963. Els mitjans de comunicació

quan feren les seves llistes dels cardenals papables tractaven aquesta qüestió de molta importància: Concili sí o Concili no.

Cal dir que no fou una qüestió petita, precisament perquè es tractava de la col·legialitat en la seva expressió més plena, una institució eclesial que reunia tots els bisbes del món.

El 21 de juny de 1963, el conclave escollí al matí el cardenal Montini, que va prendre el nom de Pau VI. Fou un do de Déu per la seva rica personalitat, pel seu ampli coneixement de la Cúria romana i perquè el poble

Pau VI va continuar el Concili Vaticà II i el portà fins al seu terme amb tres sessions més de 1963 a 1965

Cloenda del
Concili Vaticà II
(8/12/1965).

©VaticanMedia

de Déu que peregrina pel món creia que Pau VI era partidari de continuar el Concili Vaticà II. Tot just elegit el nou Papa, va manifestar la seva intenció que la Sessió del Concili s'obris el setembre de 1963. Ja no hi havia cap dubte i l'antic arquebisbe de Milà es disposava a seguir els passos de Joan XXIII. Pau VI va continuar el Concili Vaticà II i el portà fins al seu terme amb tres sessions més de 1963 a 1965.

En l'obertura de la segona Sessió del Concili, el setembre del 1963, Pau VI en el seu discurs d'inauguració va definir els quatre objectius principals del Concili Vaticà II. Va començar dient que cal anunciar Crist al món en què vivim. Si col·loquem davant del nostre esperit Crist com el nostre Fundador, el nostre cap, invisible però real, i creiem que nosaltres ho rebem tot d'ell, podríem comprendre millor les finalitats principals d'aquest Concili que es poden expressar en quatre punts: la consciència de l'Església, la seva reforma, la reconstrucció de la unitat de tots els cristians i el diàleg de l'Església amb el món contemporani.

El Papa, referint-se al primer punt, manifestà que considerava que havia arribat el moment que la veritat sobre l'Església de Crist ha de ser estudiada, organitzada i formulada amb declaracions que diuen a la mateixa Església el que ella pensa de si mateixa. Per això, un tema principal del Concili serà el que es refereix a l'Església i més concretament a l'episcopat i a la col·legialitat, completant així les declaracions dogmàtiques del Concili Vaticà I.

Pau VI parlà també de la renovació de la Santa Església, el seu *aggiornamento*. El Concili vol ser un despertar primaveral d'immenses energies espirituals i morals latents en el si de l'Església. Un estudi més assidu i un culte més devot de la pa-

raula de Déu seran els fonaments d'aquesta primera reforma. I la formació de la caritat tindrà en endavant el lloc de l'amor.

Una altra finalitat d'aquest Concili, afirma el Papa, és la unitat dels cristians. És el que va proposar també Joan XXIII. Es tracta de la unitat amb els altres cristians, els que creuen en Crist però amb els quals no tenim una comunió plena. Jesús ens urgeix a la unitat de tots els cristians. Cal la pregària, el diàleg i l'amor als germans.

Finalment, Pau VI manifestà que el Concili hauria de tenir consciència d'establir un pont amb el món contemporani. Per aquesta finalitat, el Concili aprovà un document titulat *Gaudium et spes*, «l'Església en el món contemporani», que comença dient que «la joia i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels homes contemporanis, sobretot dels pobres i de tots els que sofreixen, són també la joia i l'esperança, la tristesa i l'angoixa dels deixebles de Crist, i no hi ha res de veritablement humà que no trobi ressò en el cor d'ells».

El Papa en el seu discurs ens va dir també que el Concili es caracteritzava per l'amor, per l'amor que es preocupa dels altres abans que d'un mateix, per l'amor universal de Crist. I acaba dient que «l'Església mira el món amb sincera admiració i amb sincer propòsit no de conquerir-lo, sinó de servir-lo; no de depreciar-lo, sinó de valoritzar-lo; no de condemnar-lo, sinó de confortar-lo i de servir-lo».

I joiosament el papa Pau VI, el 8 de desembre de 1965, solemnitat de la Immaculada Concepció de Maria, va presidir la clausura del Concili Vaticà II, un do preuat de Déu per a l'Església i pel món que encara demana la seva plena aplicació.

Aniversaris religiosos i humanístics del 2023

JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

El 1973, fa mig segle, els Estats Units abandonaven el Vietnam (30/IV) després d'una llarga guerra; moria l'empresària i benefactora d'obres socials Tecla Sala (2/IX). També ens deixaven el violoncel·lista humanista i músic universal Pau Casals (22/X), l'arquitecte Cèsar Martinell (19/XI), el dels cellers modernistes i tantes obres de caire religiós, i el pintor Pablo Picasso (8/IV), autor també d'un colom que universalment simbolitza la pau. Es publicava *Aproximació a la història religiosa de la Catalunya contemporània*, del pare montserratí Josep Masot i Muntaner.

El 1948 començaria el primer curs (11/X) l'Escola de Magisteri de l'Església, avui convertida en complex universitari, i l'arquebisbe hongarès Jozsef Mindszenty era empresonat pels soviètics. No seria alliberat fins al 1971. Es commemoren setanta-cinc anys també de la fundació a Ginebra de l'Organització Mundial de la Salut (7/IV); de la mort a l'exili, al Conflent, de Pompeu Fabra (25/XII); de l'escriptor catòlic Georges Bernanos (5/VII), o del pare de la independència hindú i mestre de la no-violència Mahatma Gandhi (30/I). També moria a Barcelona el bisbe caputxí fra Maties Solà (27/VIII).

Es commemora el centenari del naixement a Sabadell de sor Genoveva Masip (19/XI), monja paüla; del pintor Josep Verdaguer i Coma (11/V), autor de les pintures murals de la parròquia de Sant Andreu de Palomar i de nombroses esglésies al Pirineu; de la beatificació de santa Teresa de l'Infant Jesús; de la prohibició del moviment cristià Pomells de Joventut (27/IX) per la Dictadura del general Primo de Rivera, una anomalia política sorgida d'un cop d'estat (13/IX) que també provocaria problemes al Foment de la Pietat i seria la causa de crear la Biblioteca Balmes.

També s'escaurà el centenari de la coronació canònica de la Mare de Déu de la Gleba (8/IX) o de l'assassinat del cardenal Soldevila, arquebisbe

Agustí Codinach

de Saragossa, per uns anarquistes (4/VI).

S'escauran cent anys de l'estada d'Albert Einstein a Catalunya, on visità Poblet i les Esglésies de Terrassa (22-28/II). Aquell 1923 es va fundar la Societat Catalana de Filosofia (17/I), l'Editorial *Juventud*, l'Agrupació fotogràfica de Catalunya, l'Esbart Dansaire de Rubí, la Casa del Libro, la revista *Catalunya Franciscana* o la cobla La Principal de Terrassa.

Se celebren 125 anys de la fundació per sant Josep Manyanet i la Mare Encarnació Colomina de l'Escola Mare de Déu dels Àngels a la Sagrera, Barcelona (3/XI). Aquell 1898 Espanya perdia les darreres colònies d'ultramar que l'havien dessagnat en contínues guerres.

Es compleixen cent cinquanta anys de la mort a Vic del sacerdot i filòsof Jaume Balmes (9/VII); de la inauguració del ferrocarril de Barcelona a Mataró, el primer de la Península (28/X), i del naixement a Valls de Maria Güell, fundadora de les Missioneres Filles del Cor de Maria (24/VI), i de santa Teresa de l'Infant Jesús (2/I) a Alençon.

Dos segles de l'entrada al país de l'exèrcit conegut com Els Cent Mil Fills de Sant Lluís (7/IV), que imposà l'absolutisme i en represàlia

Es compleixen 800 anys del primer pessebre de la història, a cura de sant Francesc d'Assís. A la foto el pessebre del Museu Marès de Barcelona.

era assassinat a Vallirana (16/IV) el bisbe de Vic Ramon Strauch quan era conduït a Tarragona.

Tres-cents setanta-cinc anys de la mort a Roma de sant Josep de Calasanç (25/VIII), fundador de l'Escola Pia, i el quart centenari de la mort del tortosí Francesc Vicenç Garcia, literàriament conegut com el Rector de Vallfogona (6/IX), i cinquè de la mort a Peníscola de Benet XIII d'Avinyó, el Papa Lluna (23/V).

El 1323 a Tolosa de Llenguadoc es van celebrar els primers Jocs Florals. Serà el vuitè centenari de quant totes les fonts donen la data del 1223 com la primera en què sant Francesc d'Assís, per Nadal, amb d'altres persones va realitzar el primer pessebre de la història a Greccio.

Nou-cents anys de la consagració de les esglésies romàniques de Santa Maria i Sant Climent de Taüll. Aquell mateix any sant Oleguer consagrava la nova església dedicada a Sant Genís, a l'Ametlla del Vallès.

L'any 1023 l'abat Oliba repoblava la zona de l'Anoia amb gent d'Osona i tenim el primer esment de Sant Esteve del Coll, a Llinars del Vallès. Del 923 són els esments més antics de Sant Segimon del Bosch, a Sant Feliu de Buixalleu; de Sant Pere Desplà, o de la consagració de la parròquia d'Arbúcies.

UN NOU LLINDAR

2023, 75 anys declarant Drets Humans

En una conferència internacional a la qual vaig assistir a Roma sobre «Els Drets Humans en el món contemporani: conquestes, omissions, negacions», el papa Francesc constata que «en el món d'avui persisteixen nombroses formes d'injustícia, alimentades per visions antropològiques reductives i per un model econòmic basat en els guanys, que no dubta a explotar, descartar i fins i tot matar l'home. Mentre una part de la humanitat viu en l'opulència, l'altra part veu la seva pròpia dignitat desconeguda, menyspreada o trepitjada, i els seus drets fonamentals ignorats o violats».

Avui, hi ha la percepció que augmenta la desconfiança en els sistemes democràtics per les polítiques totalitàries que propicien règims dictatorials provinents tant de la dreta com de l'esquerra. Ho posen en evidència persones i Esglésies que en els seus respectius països viuen aquesta angoixosa situació, sotmesos al menyspreu, persecució i indiferència, i les esperances en un món que avança en dignitat s'efumen. S'observa, a més, que negar la dimensió jurídica als Drets Humans és negar el seu caràcter d'universalitat, a la vegada que s'afebleix el seu compliment. Demanem als qui tenen responsabilitats institucionals que els Drets Humans siguin col·locats en el centre de totes les polítiques, encara que això signifiqui anar contra corrent. A l'encíclica *Fratelli tutti*, el papa Francesc diu que «moltes vegades es percep que, de fet, els drets humans no són iguals per a tothom» (n. 22), especialment en les dones i molts col·lectius que són discriminats. Ajudem, doncs, que el 75è aniversari provoqui un canvi de rumb en la defensa, promoció i realització dels Drets Humans.

SEBASTIÀ TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Molts cristians participen en la mobilització inspirats per l'exemple de Jesús i l'Evangelí

La campanya «Aturem les guerres» estén les accions pacifistes per tot Catalunya

LLÚCIA OLIVA

Periodista, excoorresponsal a Washington i Moscou

Fotos: Campanya Aturem les guerres

CARME ÀLEX

«Els ucraïnesos tenen dret a defensar-se de la invasió russa, però davant del perill que comporta aquesta guerra, tots els esforços s'haurien de centrar a ajudar Ucraïna per la via diplomàtica»

«En els moviments pacifistes sempre hi ha hagut gent impulsada per conviccions cristianes», assegura Albert Quintana, coordinador de Justícia i Pau a Girona. L'Albert és una més de les persones de fe cristiana que aquests darrers mesos han decidit sumar-se a la campanya «Aturem les Guerres» —i en especial la d'Ucraïna— que va començar a primers de novembre passat a Catalunya.

Ara cada setmana, hi ha concentracions pacifistes a Girona, Barcelona, Tarragona, Lleida, Rubí, Sabadell, Terrassa, Sentmenat, Banyoles i Oliana, i el moviment creix. Els participants es troben un, dos o tres cops per setmana, durant mitja hora i en silenci, normalment davant de cada Ajuntament.

Segons Quintana, «com a cristians tenim el decàleg de les Benaurances. Només per la setena que diu: *feliços els qui s'esforcen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu*, tots els cristians ja hauríem d'estar treballant i

impulsant la pau». Els cristians pacifistes també s'inspiren en la vida de Jesús, l'Evangelí i el papa Francesc que sempre ha apostat per la negociació i s'ha ofert com a mediador en la guerra d'Ucraïna.

«Defensem la no-violència, perquè, què en podem esperar de la guerra? Ja ho veiem, la guerra destrueix la vida, la cultura, els mitjans i projectes de vida. A més quan acaba, ha deixat una llavor d'odi i costa molt recuperar la confiança i els vincles entre la gent», denuncia Albert Quintana.

Juntament amb Anna Martin, d'Oxfam Intermón, Quintana va impulsar les concentracions que ara es fan a Girona, amb el suport de la Coordinadora d'ONG. Martin recorda que «estem en contra de destinar tants diners a Defensa quan l'Educació i la Sanitat estan descuidades».

A Oliana, Banyoles, i ara a Sentmenat, l'acció ha sortit de la iniciativa d'una sola persona. A Banyoles, Carme Àlex va decidir que havia de mostrar públicament el seu desacord amb la cultura bèl·lica i de la confrontació. Des del 8 d'octubre, cada dissabte, Àlex es planta davant de l'Ajuntament. Va començar sola però ara hi ha dies que són una vintena.

Indignació organitzada

«Per sort no ens han pres la capacitat d'indignar-nos», diu Carme Àlex i afegeix, «a part de la destrucció d'Ucraïna, aquesta guerra la patim tots els països, uns perquè no hi arriben els cereals, a d'altres el combustible, és una guerra global i molt perillosa». «S'estan gastant molts diners en armes que s'haurien d'invertir en solucions per reduir les conseqüències del canvi climàtic, que és el repte més

Concentració davant l'Ajuntament de Girona.

important que té la humanitat ara mateix.»

La Carme Àlex es defineix com una mare i iaia preocupada pels fills i els nets. «Els ucraïnesos tenen dret a defensar-se de la invasió russa, però ha arribat un moment en què, davant del perill que comporta aquesta guerra, tots els esforços a nivell internacional s'haurien de centrar a negociar, ajudar Ucraïna per la via diplomàtica», diu la Carme que és conscient que hi ha molts interessos que ho impedeixen.

«Davant d'aquesta situació tan terrible, quedes més tranquil·la si mostres la teva oposició a la guerra i com s'han fet les coses fins ara», diu la Carme Gubert, que s'ha afe-

git al grup de Banyoles. «A les notícies només es pinta Rússia com la dolenta, però l'OTAN també hi ha posat cullerada. L'OTAN també hi té responsabilitat, en aquesta guerra. Es va estendre als països de l'Est quan van dir que no ho farien», recorda Gubert.

L'exalcalde socialista de Peraloma, Fermí Tordesillas, ja ha anat a protestar vuit dies davant l'Ajuntament d'Oliana. «M'indigna sobretot la posició d'Espanya i d'Europa. Quan envies bombes no saps sobre qui cauran, si sobre vells, nens, soldats... és posar més llenya al foc.»

Tordesillas creu que la guerra «es podria haver evitat amb el di-

àleg i la diplomàcia i els polítics europeus hi haurien tingut molt a dir, però no han estat a l'alçada i han fet seguidisme dels Estats Units».

Com el moviment Roda de la Pau de Sabadell, o el cor la Turuta de Vilanova i la Geltrú, a Catalunya hi havia grups que ja es manifestaven regularment en contra de les guerres. El moviment, però, s'ha incrementat des de principis del passat mes de novembre quan el veterà pacifista Martí Olivella va engegar la campanya «Aturem les guerres». Això va animar molta gent a expressar la seva indignació públicament.

Cada migdia des de fa un mes, Olivella reuneix un grup de persones davant la delegació de Defensa de Barcelona. El 30 de novembre, en una escalada de la seva acció, van escenificar les conseqüències d'una agressió militar. Trets, sirenes, taques de sang, un darrere l'altre caient a terra mentre Olivella llegia un text denunciant la indústria de la guerra i la desviació de recursos que exigeix com les principals causes d'agressió a la terra.

La campanya «Aturem les guerres» promou la presentació als ajuntaments i altres institucions de mocions contra les guerres com la d'Ucraïna, i a favor de la negociació. A Rubí ja se n'ha aprovat una, mentre que se'n preparen a Girona i Banyoles. Així mateix, la campanya promou la formació d'agrupacions civils d'autodefensa no violenta com a alternativa a la defensa militar.

Acte de protesta davant la delegació de Defensa de Barcelona.

Roda de la Pau a Sabadell.

GIRONA

Cassà de la Selva acull l'arribada a Catalunya de la Llum de la Pau

El diumenge 18 de desembre Cassà de la Selva va acollir l'arribada al nostre país de la Llum de la Pau, esdeveniment organitzat pels Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. Es tracta d'una flama procedent de Betlem que es distribueix arreu del món com a símbol de pau, esperança i fraternitat.

LLEIDA

Pessebre a Montserrat

L'Agrupació llerdenca de Pessebristes ha estat escollida per instal·lar enguany el pessebre a Montserrat, amb motiu del seu 60 aniversari. Obra del mestre pessebrista Albert Bertran, va ser beneït durant la Missa del Gall i està muntat als peus de la patrona de Catalunya fins al 8 de gener.

SANT FELIU DE LLOBREGAT

Traspàs de Mn. Josep M. Fabró

Dimarts 27 de desembre, a l'edat de 77 anys, va morir Mn. Josep M. Fabró Gibert. Nascut el 28 d'agost de 1945, al Prat de Llobregat (Barcelona), era actualment rector de Santa Maria, de Santa Maria de Vilalba (Abrera) i havia estat capellà dels centres penitenciaris Brians 1 i Brians 2, entre les anys 1991-2020. La missa funeral és el dimecres 4 de gener a les 17 h a la parròquia de Sant Pere i Sant Pau, del Prat de Llobregat, presidida pel bisbe Agustí.

TERRASSA

Centenari de la fundació de les Filles de Santa Maria del Cor de Jesús

Mons. Cristau va celebrar missa a la Pineda de la Mare de Déu el dimarts 27 de desembre al migdia amb motiu del final del centenari de fundació de la casa Los Alcázares de Santa Maria (1971-2021) a Valldoreix. Inicialment va ser casa de formació de novícies i últimament és casa de religioses majors de la Congregació de Filles de Santa Maria del Cor de Jesús.

URGELL

60 anys del temple ampliat de Sant Esteve d'Andorra la Vella

L'església de Sant Esteve d'Andorra la Vella va celebrar la festivitat de Sant Esteve, 26 de desembre, amb una missa d'acció de gràcies per l'ampliació del temple i la dedicació del nou altar, just fa 60 anys. La festa fou presidida per l'arquebisbe d'Urgell i copríncep d'Andorra, Mons. Joan-Enric Vives, i concelebrada pels sacerdots de les parròquies del Principat i els sacerdots que han servit la parròquia durant aquests darrers 60 anys.

VIC

Recepció de Nadal

El 23 de desembre es va celebrar la recepció de Nadal a la Sala de Sínodes del Palau Episcopal. El vicari general, Mn. Josep Maria Riba, en representació de tota la cúria, del Capítol de Canonges de la catedral de Vic, dels preveres de l'arxiprestat de Vic, dels seminaristes, del director i del conservador del Museu Episcopal, va desitjar un bon Nadal al bisbe Romà. El bisbe va agrair la felicitació i va dedicar unes paraules a repassar l'any que s'acaba. El prelat va acabar desitjant a tots els presents i a les seves famílies un bon Nadal del naixement de Jesucrist. La trobada va acabar amb una joirosa cantada de Nadales davant el nen Jesús.

TARRAGONA

L'arquebisbe Joan Planellas beneeix els nous Missals en català

El 19 de desembre, l'arquebisbe Joan va beneir la tercera edició revisada del Missal romà en català en una celebració que va tenir lloc a la Llibreria de l'Arquebisbat. El Missal és el llibre que conté totes les oracions que el sacerdot prega durant la celebració de l'eucaristia i totes les festes dels sants amb les seves misses pròpies. Tal com va explicar l'arquebisbe Joan, «en aquest Missal hi trobem l'expressió de tot el que creiem i ens facilita la professió pública de la mateixa i única fe, en utilitzar tots, arreu on siguem, els mateixos textos i pregàries, encara que sigui amb llengües diferents».

SOLSONA

El Museu Diocesà i Comarcal organitza un Escape Room

Durant el cap de setmana del 17 i 18 de desembre, vint-i-quatre grups de persones de diferents edats van participar en un Escape Room, la iniciativa solidària del Museu de Solsona per col·laborar amb la Marató de TV3 d'enguany. El joc es contextualitzava en l'any 1939 i els jugadors havien de superar un seguit de proves per Solsona i per dins el Museu.

TORTOSA

Missa del Gall a la parròquia Mare de Déu dels Dolors

Aquest Nadal 2022, en què la diòcesi de Tortosa es troba en Seu Vacant, l'administrador diocesà, mossèn José-Luis Arín Roig, ha presidit la solemnitat del Nadal de Nostre Senyor Jesucrist a la parròquia Mare de Déu dels Dolors de Tortosa, de la qual n'és també el rector. Havent celebrat la missa vespertina de la vigília en companyia del rector emèrit, mossèn Insa, amb més de cinquanta participants (majoritàriament gent gran), després a mitjanit presidí la solemne Missa de la Nit amb més de cent cinquanta fidels. El Cor parroquial, integrat bàsicament per la família del director de Cants, Raül Martínez Lorente, animà la pregària de la Comunitat.

TICA FONT

Centre Delàs d'Estudis per la Pau

Volem polítics educats i amb maneres

Els nostres pares, els nostres avis ens inculcaven tenir maneres, ser respectuosos. A l'escola recordo que ensenyaven les regles: demanar la paraula, esperar el torn per parlar, no insultar, discutir les idees però no ofendre les persones i moltes altres conductes, que consideràvem de bona educació.

Tots percebem que la bona educació, les formes i les regles de civisme es van perdent lentament. En aquesta pèrdua tots tenim responsabilitats, els pares, els avis, l'escola, la televisió, les xarxes socials i els polítics.

No cal preguntar pel carrer per saber que tots sense excepcions tenim l'opinió que els polítics estan tenint un comportament públic basat en l'insult, la mentida, la tergiversació del llenguatge i els conceptes per atacar l'oponent. Sembla que la seva estratègia és la de crispar la població i polaritzar-la per obtenir rèdits electorals. Ens mostren el principi que allò que importa és guanyar i que per guanyar totes les estratègies i els mètodes són bons i que, si perds electoralment, no s'ha d'acceptar el resultat, cal atacar l'oponent com si fos un enemic de guerra, que tu i la teva formació esteu unguits amb la veritat i que solament tu estàs legitimat per governar. Semblen mals perdedors.

Aquest clima és danyós perquè contagia els ciutadans, sobretot els

joves, ja que veuen que els espais de diàleg són d'insult, no són espais de reflexió, on cada grup matisa el que creu que és millor per a la societat, no fan debat dels problemes que patim els ciutadans. Els espais polítics no estan servint per des-tensar i generar espais de diàleg i d'acords importants per a tots els ciutadans. Els polítics i les institucions són instruments d'educació ciutadana per a la democràcia. Ja sabem que tots els polítics no són iguals, però sembla que els polítics que triomfem són els més mal educats, els que més insulten, els que més crispen i que menys respecten les normes de convivència. A més, aquests protagonistes de les bronques i els insults fan com els nens, la culpa és dels altres.

La qüestió és si els polítics són un reflex de la societat, si és que la societat som així i els polítics es comporten com ho fa la societat. Personalment, he de dir que en l'ambient social en el qual jo em relaciono, els comportaments individuals i grupals no són com els dels polítics que veiem a la televisió.

Algú de nosaltres aplaudiria un polític educat, savi i de relacions respectuoses i cordials? Si no es canvia, tota la societat hi sortim perdent i la democràcia hi sortirà perdent.

Els polítics i les institucions són instruments d'educació ciutadana per a la democràcia

Josep Gendrau i Valls (1934 – 2022)

P. AGUSTÍ BOADES

Rector de Sant Francesc de Sabadell

Josep Gendrau i Valls va néixer a Berga el 9 de setembre del 1934. Va venir a l'orde franciscà a la Bisbal, després de passar per Balaguer al seraficat. Acabat el noviciat, professà el 2 de setembre del 1951 a Berga, on estudià teologia, i fou ordenat de prevere el 22 de juny del 1958. Gairebé immediatament fou destinat al convent de la Salut de Barcelona, a tocar del Parc Güell, on feu de vicari i després de rector i guardià. Com a pastor que feia olor d'ovella, la seva tasca encara era recordada trenta anys més tard pels feligresos que l'anomenaven el P. José.

D'allà va passar a Sant Rafael de la Guineueta (1977) i al Remei de Vic (1980), també com a guardià i rector de la parròquia. El 1986 fou escollit vicari provincial i, del 1989 al 1992, fou destinat a Sant Antoni de Lleida com a guardià i director de la residència d'estudiants.

El 1992 va ser elegit ministre

provincial de la Província Franciscana de Sant Salvador d'Horta de Catalunya, passant a viure a Sant Antoni de Barcelona, d'on ja no se'n mourà més. És en aquest període que dona suport al pare Josep Costa i a sor Genoveva Masip per obrir el centre Can Banús, una iniciativa de la Fundació Acollida i Esperança per atendre persones en situació de marginació i exclusió social afectades pel virus de la sida.

El 2001, després de nou anys de provincial, esdevé guardià de Sant Antoni de Barcelona. El 2010 és elegit novament ministre provincial dels franciscans de Catalunya, l'últim, ja que el 2015 la província franciscana de Catalunya desapareixia en l'actual província de la Immaculada. Els darrers anys ha mantingut la seva activitat al santuari de Sant Antoni, juntament amb altres responsabilitats com a assessor religiós del Club Nau (Nois Associats

Units deficients), assistent religiós de les Clarisses de la Divina Providència i dels Franciscans Seglars de Badalona, o patró de la Fundació Acollida i Esperança.

La seva activitat no es va acabar fins al darrer dia, per exemple, a través d'un grup de WhatsApp i altres xarxes socials, on era molt actiu. Aquest Nadal va presidir la seva darrera Missa del Gall a l'ermita de Sant Francesc S'hi Moria de Vic.

Estimava la terra, la seva Berga natal, les Gendrauades que aplegaven la seva nombrosa família, l'Espanyol i el franciscanisme, encara que no a parts iguals. Afable de tracte, traspuava bonhomia i, malgrat la sordesa, era dialogant amb tothom. Que descansi en la pau de la bona gent.

El 28 de desembre, sobtadament, una afecció gastrointestinal se l'ha endut. La germana mort no entén de provincials.

Agustí Codinach

Durant una trobada de germanes clarisses a Barcelona, el 12 de novembre del 2011.

El somriure de Josep Gendrau

LLUÍS FOIX
Periodista

Era un contemplatiu que parlava de la fe en Jesucrist i que conversava amb qualsevol persona

Josep Gendrau era un franciscà content, senzill, servidor. El seu somriure s'escampava per tot el barri de Sant Gervasi des del santuari de Sant Antoni del carrer Santaló de Barcelona. Acollià tothom, tant els que eren d'aquí de tota la vida com els nouvinguts, els pobres de la porta de l'església i els necessitats de l'entorn del mercat de Galvany. Vaig assistir a la seva última Eucaristia el dimarts dia 27 quan ens parlà de sant Joan Evangelista. En acabar, em preguntà si ja m'havia recuperat d'una recent intervenció mèdica i que ja ens veuríem properament. Més d'un cop, estant malalt havia passat per casa meua per visitar-me. Era una persona conversadora, culta, interessada per les coses de l'Església i per les del món. Tenia una especial estima i admiració pel papa Francesc.

Josep Gendrau deia amb molta satis-

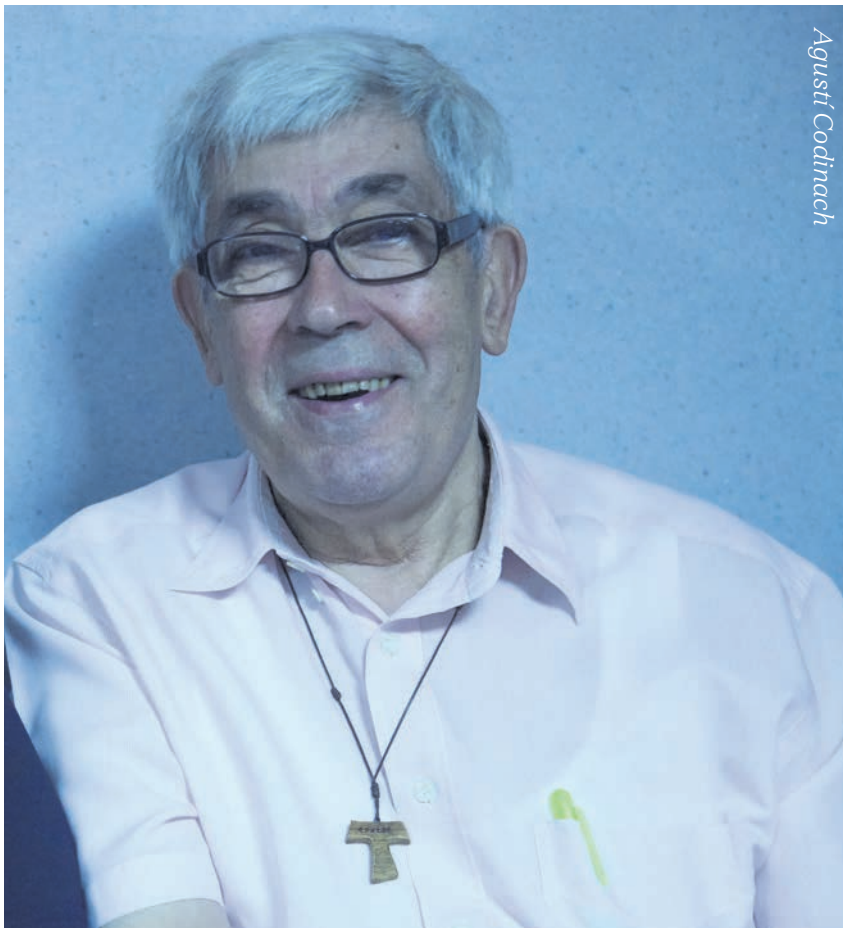
facció que era frare franciscà, que intentava seguir les petjades de sant Francesc i que vivia el millor que podia l'esperit del pobre d'Assís. Passejava pel carrer amb la sobrietat d'un senyor de Berga que va ingressar a l'orde franciscà el 1950 i que va ser ordenat prevere el 1958. Als seus 88 anys es movia amb agilitat, visitava malalts i assistia als actes culturals de caràcter cívic i religiós de Barcelona i d'altres indrets de Catalunya.

Coneixia molt bé el país, no només pels càrrecs que tingué dintre de l'orde en diversos indrets de la província franciscana, sinó pel coneixement de la història local de molts pobles. Aquest Nadal va presidir la seva darrera Missa del Gall a l'ermita de Sant Francesc S'hi Moria de Vic.

Acceptava els càrrecs dintre de l'orde franciscà i els deixava amb la normalitat d'un servidor. Essent ministre provincial de la Província Franciscana de Catalunya, donà tot el suport al pare Josep Costa i sor Genoveva Masip per obrir el centre Can Banús, una iniciativa de la Fundació Acollida i Esperança per atendre persones en situació de marginació afectades pel virus del la sida. Va participar i col·laborar en les activitats socials d'entitats religioses i cíviques. L'obra benèfica del Pa de Sant Antoni d'ajuda a famílies en situació de pobresa li dedicava temps i esforços.

El pare Gendrau, nascut a Berga el 1934, era un gran enamorat de la natura i de la terra. Sovint parlàvem de les pluges, de les collites, del secà, del reg i dels fruits. Del pas de les estacions i de les dites populars. Era un contemplatiu que parlava de la fe en Jesucrist i que conversava amb qualsevol persona independentment de les seves creences i situacions personals a la vida.

Ens seguïem mútuament a Twitter i ens enviàvem correus electrònics. Cada setmana feia arribar al seu nombrós grup de WhastApp i altres xarxes socials les activitats del santuari de Sant Antoni. Pau i bé era el seu sant i senya en totes les comunicacions. Em considerava un dels molts amics seus.

Agustí Codinach

Gremis d'un altre temps

Visitem l'Associació de l'Antic Gremi de Revenedors de Barcelona, vinculada a la basílica del Pi

Francesc Sendil ens mostra el llibre de registres del 1863. Som a la Sala de Juntes i, al fons, veiem una fotografia a mida real del retaule de Jaume Huguet.

Els símbols del gremi són les balances i la mesura.

FRANCESC SENDIL
«El 1600, amb una població que no arribava als 30.000 habitants, Barcelona tenia 400 botigues, i ho sabem perquè hi havia 400 associats del gremi»

Francesc Sendil, president de l'Associació de l'Antic Gremi de Revenedors, ens mostra amb delicadesa una de les joies patrimonials que conserva l'entitat, fundada el 1447. És el llibre de registres del 1863 i la seva història arrenca en el moment en què, a causa de la desamortització de Mendizábal, els gremis desapareixen i passen a constituir-se en associació.

En aquesta mena de «Bíblia» s'hi consignen tots els mestres del gremi que hi havia el 1863 així com els seus successors. Perquè és a partir d'aquest moment que l'ingrés a l'entitat serà només per línia de primogenitura, norma que continua vigent i que es basa en l'organització de la successió del dret civil català. Per tant, ja no han de ser revenedors ni pagar quotes, sinó que poden treballar de qualsevol ofici.

Hem entrat a la Sala de Junes de l'Antic Gremi de Revenedors, a la plaça del Pi número 3, amb la perspectiva d'endinsar-nos en la història. Tot hi ajuda. El mateix edifici del 1678, propietat de l'associació, amb la històrica Ganiveteria Roca als baixos; els documents que atresoren i que posen a disposició dels estudiosos, com l'acta fundacional del 1447, escrita en català i que conserva el segell original i la cinta amb les quatre barres; un gran nombre d'indulgències a cavall de diversos

segles; també gojos; així com el privilegi des del 1455 de tenir el Santíssim a perpetuïtat a la capella de Sant Miquel Arcàngel del Pi. També han arribat fins als nostres dies relíquies d'allò més variades: des d'una estella de la Veracreu, passant per retalls de tela de diferents sants, fins a un potet que conté llet de la Mare de Déu.

Una història que ens parla de les confraries que van néixer a la baixa edat mitjana, entre d'altres motius, per donar una certa protecció social als seus membres. En aquest cas eren gent de la botiguetta, dels que venien a la menuda i al detall, ja fos panses, olives, mongetes, blat, oli... Per ser membre de la Confraria de Revenedors calia tenir botiga (només una, perquè es considerava que, si en tenies més, no les podies portar bé) i ser de bona moral. D'aquí que la seva simbologia siguin les balances i la mesura del gra. I que tinguin sant Miquel Arcàngel com a protector, per allò que pesava les ànimes a les balances del bé i del mal i decidia qui podia entrar al cel i qui anava a l'infern.

«El 1600, amb una població que no arribava als 30.000 habitants, Barcelona tenia 400 botigues, i ho sabem perquè hi havia 400 associats del gremi. Això sí que era comerç de proximitat», exclama Francesc Sendil. «La història de la

confraria ens explica moltes coses de la ciutat i del país. Ens parla de l'esperit treballador de la gent i de moltes dones treballant a les botigues. Contra el que es tenia entès, la majoria de dones treballaven.»

Una història que hem començat a l'actual seu del gremi però que ens ha de menar, tant sí com no, a la basílica gòtica de Santa Maria del Pi, davant per davant, on se'ns revela l'autèntica història de l'entitat. Allí ens plantem davant la capella de Sant Miquel Arcàngel, amb el seu magnífic retaule neoclàssic, en l'espai que ocupen els revenedors des del 1455. «És la sisena capella del cantó epístola», ens situa el sagristà.

«Els Revenedors no han deixat de venir mai al Pi des del 1455»

«Les confraries es formen durant la baixa edat mitjana a tot Barcelona i és la manera que el món de la menestralia té de poder-se agremiar per obtenir diversos beneficis: primerament, que sigui el mateix gremi el que reguli els preus, marqui els estàndards de qualitat o estableixi els exàmens per accedir a la mestria; en segon lloc, que tingui una mutualitat en cas de malaltia, defunció, viudetat o orfandat; i en tercer lloc, vindria la vessant espiritual, que avui dia no la tenim gaire en compte, però que era terriblement important, potser més que l'assistencial, perquè garantia la vida eterna.»

Qui ens guia és Albert Cortés, sagristà del Pi i historiador de l'Art, que ens ajuda a entendre què significava a l'edat mitjana comptar amb una capella: «Era el lloc de sepultura, de reunió i on guardaven tots els béns, ornaments, relíquies i diners.» Fins al Concili Vaticà II, les capelles eren propietat dels particulars, ja fossin nobles, rics o membres de gremis.

L'Albert Cortés ens ho explica mentre ens assenjala, a la sagristia, la caixa de cabals: «Com totes les caixes fortes que tenien una possessió pública, només es podia obrir amb tres claus, que servaven tres persones diferents, normalment els prohoms de la confraria.»

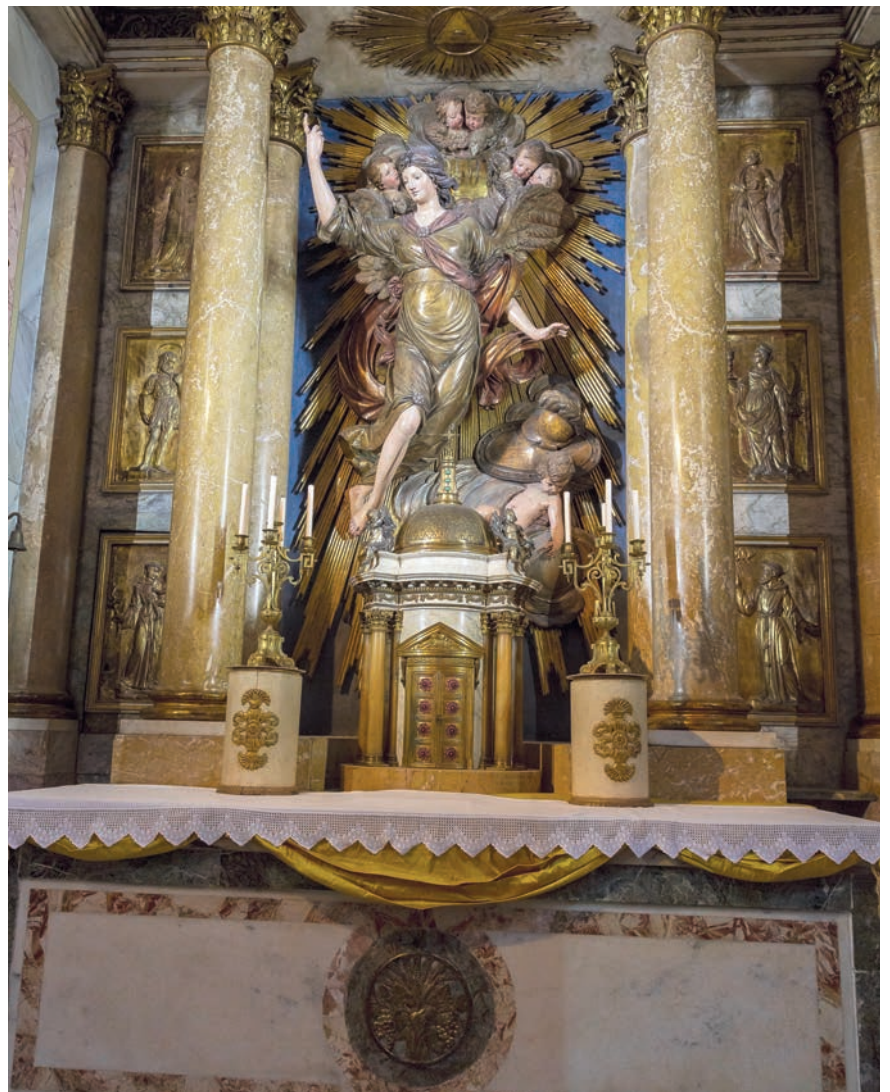
Quan la confraria es va fundar el 1447 ho va fer a l'antic monestir de Sant Antoni Abat, i va ser el 1455 que es va instal·lar al Pi. «El Pi, l'església més representativa de tota la demarcació, els ofería uns espais, unes possibilitats i una visibilitat pública que el convent de Sant Antoni no tenia.»

Es notava, doncs, que era un gremi amb possibilitats, entre d'altres coses perquè van poder contractar el millor retaulista del segle XV, Jaume Huguet, perquè els fes un magnífic retaule gòtic per a l'altar, que actualment es troba al Museu Nacional d'Art de Catalunya. Hi va treballar del 1455 al 1460.

L'any 1630 van demanar un trasllat de capella, i van passar a ocupar l'actual, a tocar de l'antiga. Van demanar el trasllat perquè en aquella època a la nau central de la basílica hi havia el cor de la reverenda comunitat, cosa que els generava una limitació d'espai. Ara bé, el que no van canviar va ser la sepultura gremial gòtica que se situa davant mateix de la capella antiga, i que avui dia continua intacta. «Sota la basílica del Pi tenim el cementiri més antic de Barcelona», afirma el sagristà. Perquè, si bé al segle XIX, en prohibir-se les inhumacions in-

ALBERT CORTÉS

«Les confraries es formen durant la baixa edat mitjana a tot Barcelona i és la manera que el món de la menestralia té de poder-se agremiar per obtenir diversos beneficis»

La capella gremial dedicada a Sant Miquel Arcàngel, amb el retaule d'estil neoclàssic de finals del segle XVIII.

La caixa de cabals, en un punt elevat de la sagristia de la capella, només s'obria posant-hi les tres claus.

tramurs, es van treure tots els ossos dels cementiris circumdants, no es van tocar els de dins de la basilica del Pi.

«Els Revenedors no han deixat de venir mai al Pi des del 1455», afirma Albert Cortés. De fet, hi continuen celebrant la missa gremial amb motiu de Sant Miquel Arcàngel. També al Pi hi veiem un pas de Setmana Santa, obra de Damià Campeny, que havia estat propietat de la confraria.

Així doncs, si un dia teniu ocasió d'entrar a la basilica del Pi, no dubteu a visitar la capella de l'Antic Gremi de Revenedors, amb el retaule neoclàssic del segle XVIII (1798-1800), on veiem un sant Miquel Arcàngel que ha deixat als peus els ornaments guerrers per elevar-se cap al cel fidel al seu nom: «Qui com Déu.» També hi destaca l'altra advocació de la confraria, Sant Martí, bisbe de Tours, així com Sant Bartomeu i Santa Bàrbara, les advocacions titulars de la capella abans de la permuta.

Conservar i recuperar el patrimoni

«El mèrit que estiguem aquí és la capacitat d'adaptació als temps», ens comenta Francesc Sendil, mentre pugem les escales de la seu de l'Antic Gremi de Revenedors fins a

la quarta planta, on hi ha l'arxiu.

«Aquestes entitats avui dia, si no fan un servei públic, no tenen sentit. Com en l'origen, realitzem les funcions d'una mutualitat: els membres cobren en cas de malaltia i hospitalització, i també part de l'enterrament, així com algunes orfandats. Ara bé, els ajuts que donem són més aviat testimonials. La nostra principal contribució és vetllar pel patrimoni i donar-lo a conèixer. Per això ja portem dos llibres editats i properament en publicarem un altre. Volem aprofundir en el món dels gremis, que és la base de la societat catalana. Hi ha molta documentació i s'ha treballat molt poc. Per fer tota aquesta tasca comptem amb un patrimoni immobiliari que gestionem.»

Francesc Sendil ha heretat del seu pare el dret de formar part de l'antic gremi i la fal·lera de recuperar el patrimoni que es va perdre per culpa de la guerra civil. «Vaig ser testimoni de primera mà de les negociacions amb Josep Maria Ainaud de Lasarte per la venda a l'Ajuntament de Barcelona del retaule de Jaume Huguet i del pas de Setmana Santa», ens confessa.

Tot va venir perquè el 30 de juliol del 1935 la Comissió del Patrimoni Artístic del Govern de la Generalitat de Catalunya va recollir el retaule, el pas i l'arxiu antic per evitar-ne la destrucció. El problema és que un cop acabada la guerra ja no es van poder recuperar malgrat les reclamacions.

Finalment, doncs, retaule i pas de Setmana Santa es van vendre, cosa que va suposar una bona injecció de capital, però la mirada està posada ara en l'Arxiu Històric de la Casa de l'Ardiaca. «Tota la nostra documentació fins al 1863 la tenen a l'Arxiu Històric de l'Ajuntament de Barcelona i volem que ens la tornin», ens comenta Francesc Sendil, conscient que potser seran les properes generacions les que ho acabaran aconseguint. En el seu cas el relleu generacional està garantit: «Tinc fills i nets», ens comenta cofoi.

Abandonem la plaça del Pi amb la certesa que hem conegut una part de la nostra història, força concreta si ho voleu, però que ens ajuda a entendre i posar llum al moment actual.

JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

La unitat és el regal

Benvolgudes i benvolguts, en aquest temps de reflexió sinodal, que s'estendrà durant tot aquest any que acabem d'estrenar, vull continuar insistint en la importància de sentir-nos tots, gràcies al baptisme que hem rebut, membres del poble sant de Déu. Precisament avui, en la celebració del baptisme del Senyor, adquireix plenitud de sentit el cant unànim: «Un sol Senyor, una sola fe, un sol Déu i Pare», que ens ajuda a redescobrir que la comunió és central en el testimoniatge de l'Església. Mentre maldem per enfortir la unitat hem de descobrir les actituds que dificulten l'encontre amb els germans i les germanes i desemmascarar les opinions de qui creu que la unitat és una utopia irrealitzable. La comunió és un do, i només l'Esperit ens pot fer aquest regal anhelat. Per tant, solament en Ell podem posar la confiança. Convé, aleshores, començar l'any bescant el pessimisme per la fe i obrint els cors a l'acció de Déu en la nostra Església.

Per això, quan ens trobem a les unitats pastorals, a les parròquies,

a les comunitats o a les famílies, hem de prendre consciència que anem a oferir i a rebre un regal. Pensem-hi. Jo t'ofereixo la meva pobresa perquè tu puguis regalar-me el do que Déu ha dipositat en tu. I, alhora, t'ofereixo la meva riquesa perquè també tu puguis gaudir-ne. Així el Senyor serà glorificat.

Si no soc pobre i només estic pendent de demostrar els meus mèrits, em perdré la multiplicitat de dons que hi ha fora de mi. I si no soc ric, en la consciència que Déu m'ha omplert de les seves benediccions, estaré ocultant el meu do personal, el meu talent irrepetible a la comunitat.

Us animo a descobrir el regal que portem a dins. No és fàcil. Una manera de fer-ho és saber distingir entre el nucli de la persona i les nostres circumstàncies o aparences. I compte amb els judicis! Hem de tenir astúcia i anar més enllà del que es veu, de les aparences, per descobrir el do de Déu. Cada persona serveix en el seu cor el segell de Déu; hem d'escoltar-la i esguardar-la amb atenció, a fi de descobrir-lo.

Això ens ajudarà a no caure en la vanaglòria de pensar que nosaltres som millors, i alhora, potser ajudarà l'altre a redescobrir-se en positiu.

En la nova albada que volem viure, el que ens indica que estem en camí és que compartim la vida en harmonia, que aprenem els uns dels altres, i ens acollim i servim joiosament. Cadascú té les seves forces i qualitats, però de res no serveixen si no es posen a disposició de la comunió. De fet, si algú realment en té, de qualitats, rentarà els peus de qui, només aparentment, és més feble. Com Jesús, que no es presenta com un model de santedat segons els esquemes de l'època. Ell menjava amb publicans, s'ajuntava amb els descartats d'Israel, no sols amb els pobres, sinó, especialment, amb les persones considerades impures i pecadores. El cor de Jesús batejava per construir fraternitat.

Començant un nou any, celebra la diada de Reis i el baptisme de Jesús, oferim el nostre regal i acceptem el que ens donen.

Ben vostre.

SALVADOR CRISTAU
Bisbe de Terrassa

El Baptisme del Senyor

Amb la festivitat del Baptisme del Senyor que avui celebrem tanquem el temps de Nadal que ha estat certament breu aquest any. Han estat dies d'àpats familiars i celebracions litúrgiques especialment la solemnitat del Nadal del Senyor i la seva Octava, Sant Esteve, la festivitat de la Sagrada Família, la solemnitat de Santa Maria, Mare de Déu i la solemnitat de l'Epifania del Senyor. Dies també plens de joia perquè rebem el Senyor en el nostre cor després de l'espera joiosa que ha suposat l'Advent.

Avui escoltem a l'evangeli (Mt 3,13-17) que l'Esperit del Senyor reposà, en forma de colom, sobre Jesús quan va ser batejat en el Jordà tot i que el mateix Joan Baptista es resistia i no volia batejar-lo, sinó ser ell batejat per Jesús.

Aquesta festa del Baptisme ens recorda també el nostre propi baptisme. Jesús és batejat per Joan al riu Jordà perquè nosaltres poguéssim un dia rebre el baptisme de Jesús. I si aquesta festa d'avui és també una Epifania, una «manifestació» de la divinitat de Jesucrist, la nostra vida de batejats ha de ser també manifestació de la presència del Senyor a les nostres vides, de que som fills seus. Perquè hem de

sentir també adreçades a nosaltres les paraules del Pare del cel que ens diu: «Aquest és el meu Fill, el meu estimat, en qui m'he complagut» (Mt 3,17).

Tota la vida del Senyor va ser manifestació de la seva divinitat, de la unció que havia rebut de l'Esperit Sant, del seu amor. Tota la nostra vida ha de ser també manifestació del triomf de la gràcia i de l'amor de Déu sobre la foscor i el pecat. Epifania, Baptisme de Jesús, primer miracle a Canà de Galilea, són tres moments d'especial manifestació a la vida de Jesús. I jo?, i nosaltres, a les nostres vides, som realment manifestació i presència de Jesús per als altres?

Havent començat l'any 2023 amb incerteses, amb nous projectes i també amb esperances i reptes, amb aquesta celebració tornem a l'anomenat temps de durant l'any. Tornem a viure com a cristians, batejats, fills de Déu, en la vida quotidiana. Com se'ns anunciava el dia de l'Epifania del Senyor: «Tots els dies són sants i bons per als qui estan en gràcia de Déu.» Demanem avui al Senyor el do de ser presència seva per als altres, i de reconèixer-lo en cada persona i esdeveniment i, així, poder viure sempre dies sants i bons. Que tingueu un 2023 ple de la gràcia del Senyor.

COMENTARI DE LA PARAULA

El Baptisme de Jesús des d'uns ulls infantils

GLÒRIA MONÉS

L'Evangelí d'avui és la narració del Baptisme de Jesús segons Mateu. En la seva explicació hi ha una sèrie de detalls ben interessants per a la nostra espiritualitat, sobretot si els comparem amb els altres evangelistes. Mirem-ne alguns, amb ulls curiosos d'infant.

D'una banda, hi ha un diàleg entre Joan i Jesús. Sant Marc no ens parla pas que els dos personatges intercanviïn cap paraula, només es concentra en el fet que Jesús duu a terme el ritu purificador. Sant Mateu, però, insisteix que Jesucrist desitja deliberadament fer-se batejar per Joan, perquè vol accomplir tota la justícia que Déu Pare ha previst en el seu misteri d'amor. En efecte, Crist no necessita purificació inicial del seu ministeri. Si el realitza, és amb vista a gloriificar Déu i que nosaltres recordem que tota la seva vida i la nostra tenen com a meta que Déu sigui el seu centre i motor.

Més detalls, Joan reconeix en particular davant Jesús que és indigne del ministeri de batejar-lo; però a Jesús no li importa. La consciència de ser instruments dòcils en les mans del Pare etern no ens ha d'aclaparar ni ser un impediment per actuar-hi. De fet, durant l'Advent ja ens ho recordava sant Bernat parlant de

la humilitat de la Verge Maria, que no havia de ser un obstacle per a l'acció de Déu. Ben al contrari: de vegades, la millor expressió religiosa és sortir de la nostra comoditat natural perquè una virtut pròpia de l'Evangelí i la vida cristiana brilli en el nostre entorn.

Proseguim. Déu Pare continua essent el protagonista de l'escena de la vida de Crist: Jesús és el Fill de Déu, un Fill servicial, disponible i obedient a la voluntat divina, que no desitja sinó la salvació universal de la humanitat. Doblement digne de fe i d'adhesió és Jesucrist: primer, perquè per condescendència va compartir el nostre itinerari i ens va redreçar vers la meta joiosament de participar de l'Amor etern de la Trinitat, i en segon lloc, perquè el preu amb què ho ha dut a terme és el preu de la pròpia vida.

El Baptisme que ens guareix, salva i rescata del pecat i de la mort és el Baptisme de la seva sang, el seu sacrifici Pasqual. Per això, amb aquestes festes no només ens felicitem pel Nadal, que avui conclouem, sinó que també ens felicitem perquè per la seva vinguda obtenim el goig de Pasqua.

MARCOS ACEITUNO
Biblista

CONSULTORI BÍBLIC

MONTSE DE PAZ
Biblista

Existia el baptisme en el món jueu bíblic?

Sí i no. En el judaisme, com en moltes religions antigues, existien ritus de purificació amb aigua. D'aquí que totes les ciutats jueves tinguin piscines o banys uncials, els *micvé*, com els que trobem a Jerusalem, als *calls* de les ciutats medievals o els que s'han excavat a Qumran. El bany s'havia de fer amb aigua corrent, procedent d'una font o riu, no estancada, i servia per netejar-se de la impuresa (ritual o moral). Els jueus devots es banyaven cada setmana, abans del sàbat, i sempre que tocaven substàncies impures. Els sacerdots i levites havien de fer-ho abans d'oficiar al Temple. Les dones, després de la menstruació i del part. Els essenis es banyaven diversos cops al dia, segons revelen els manuscrits de Qumran.

En el si del judaisme sorgeixen dos ritus que enllacen amb els antics però que tenen elements innovadors: el baptisme de Joan i, més tard, el baptisme cristià.

El baptisme de Joan no era en banys o piscines, sinó al riu Jordà, per immersió total. Era un gest únic: una sola vegada valia per sempre i significava una conversió de vida. Situant-se a l'altra banda del Jordà, com Josuè abans d'entrar a la Terra Promesa, Joan feia passar la gent del poble per un nou èxode espiritual camí d'una nova vida, preparada per rebre la salvació de Déu.

El baptisme de Joan va ser adaptat pels apòstols com a ritu d'integració a la comunitat de seguidors de Jesús. Tal com Pere exposa en el seu discurs a Fets 2,38, per assolir la salvació calia penedir-se, creure en Jesús i fer-se batejar. Aquest bateig no era sols de purificació, sinó d'adhesió a Crist, i es batejava en nom seu. El baptisme cristià uneix el sentit purificador amb el compromís i el do de l'Esperit. Igual que Jesús va ser ungit per l'Esperit en el moment del seu baptisme, els batejats són acollits dins l'Església com a fills estimats de Déu.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Baptisme del Senyor

Lectura primera

Is 42,1-4.6-7

*Aquí teniu el meu servent
en qui s'ha complagut la meva ànima*

Lectura del llibre d'Isaïes:

Això diu el Senyor: «Aquí teniu el meu servent, de qui he pres possessió, el meu estimat, en qui s'ha complagut la meva ànima. He posat en ell el meu Esperit perquè porti el dret a les nacions. No crida ni alça la veu, no es fa sentir pels carrers, no trenca la canya que s'esberla, no apaga la flama del ble que vacil·la; porta el dret amb fermesa, sense defallir, sense vacil·lar, fins a haver-lo implantat a la terra, fins que les illes esperin les seves decisions.

»Jo, el Senyor, t'he cridat bondadosament, et prenc per la mà, t'he configurat i et destino a ser aliança del poble, llum de les nacions, per tornar la vista als ulls que han quedat cecs, per treure de la presó els encadenats i alliberar del calabós els qui vivien a la fosca.»

Al·leluia

Mc 1,11

*El cel s'esquinçà, i es va sentir
la veu del Pare:*

*«Aquest és el meu Fill, el meu estimat,
escolteu-lo.»*

Salm responsorial

28

Doneu al Senyor fills de Déu,
doneu al Senyor glòria i honor,
honoreu el Senyor, honoreu
el seu nom,
adoreu el Senyor, s'apareix la seva
santedat.

*R. Que el Senyor beneeixi
el seu poble amb el do de la pau.*

La veu del Senyor es fa sentir
sobre les aigües,
ve el Senyor sobre les aigües
torrencials.

La veu del senyor és potent,
la veu del Senyor és majestuosa. **R.**

El Déu majestuós fa esclatar
la tempesta
i al seu palau tot canta: Glòria!
El Senyor té el soli en les aigües
diluvials,
hi seu el Senyor, rei per sempre. **R.**

Evangelí

Mt 3,13-17

*Un cop batejat, Jesús veié
que l'Esperit de Déu
venia cap a ell*

Lectura de l'evangelí segons sant Mateu:

En aquell temps, Jesús, que venia de Galilea, es presentà a Joan, vora el Jordà, perquè el bategés. Joan no el volia admetre al baptisme.

Lectura segona

Ac 10,34-38

*Déu va ungir Jesús amb l'Esperit
Sant*

Lectura dels Fets dels Apòstols:

En aquells dies, Pere prengué la paraula i digué: «Ara veig de veritat que Déu no fa diferències a favor d'uns o altres; Déu acull tothom qui creu en ell i fa el bé, de qualsevol nacionalitat que sigui. Ell va adreçar la seva paraula al poble d'Israel, anunciant-li la nova felicitat: la pau per Jesucrist, que és Senyor de tots.

»Vosaltres ja sabeu què ha passat darrerament per tot el país dels jueus, començant per Galilea, després que Joan havia predicat a la gent que es fessin batejar. Parlo de Jesús de Natzaret. Ja sabeu com Déu el va consagrar ungint-lo amb Esperit Sant i amb poder, com passà pertot arreu fent el bé i donant la salut a tots els qui estaven sota la dominació del diable, perquè Déu era amb ell.»

Li deia: «Soc jo el qui necessito que tu em bategis. Com és que tu vénis a mi?» Jesús li respongué: «Accedeix per ara a batejar-me. Convé que complim d'aquesta manera tot el que és bo de fer.»

Lavors hi accedí. Un cop batejat, Jesús sortí de l'aigua al·l' instant. Llavors el cel s'obrí i veié que l'Esperit de Déu baixava com un colom i venia cap a ell, i una veu deia des del cel: «Aquest és el meu Fill, el meu estimat, en qui m'he complagut.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC A; FERIAL I)

TEMPS DE NADAL I DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 3)

Gener

8. DIUMENGE

Baptisme del Senyor (S), Blanc. Lectures: Isaïes 42,1-4.6-7 / Salm 28 / Fets 10,34-38 / Mateu 3,13-17
SANTORAL: Apol·linar, b.; Jaume Hilari Barbal, prev. i mr.; Pere Tomàs, b.; Severí, ab.

Comença el temps de durant l'any

9. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 1,1-6 / Salm 96 / Marc 1,14-20. O bé: *Sant Eulogi de Còrdova (ML), Vermell.*
SANTORAL: Andreu Corsini, b.; Julià i Basilissa, mr.; Marciana, vg. i mr.

10. DIMARTS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 2,5-12 / Salm 8 / Marc 1,21-28
SANTORAL: Agató, p.; beat Gregori X, p.; Pere Ursèol, monjo.

11. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 2,14-18 / Salm 104 / Marc 1,29-39. Urgell:

beata Anna M. Janer Anglarill (ML), Blanc.

SANTORAL: Elred de Rievaulx, ab.; Gonçal d'Amarante i Bernat Scammacca, prev.; Higini, p. i mr.; Hortènsia, vg.; Salvi, b. i mr.

12. DIJOUS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 3,7-14 / Salm 94 / Marc 1,40-45
SANTORAL: Arcadi, mr.; Bernat de Corleone, rel.; Cesarina, vg.; Tatiàna, mr.

13. DIVENDRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 4,1-5.11 / Salm 77 / Marc 2,1-12. O bé: *Sant Hilari (ML), Blanc.*
SANTORAL: Gumersind, mr.; Hilari, b.; Verònica de Benasco, vg.

14. DISSABTE

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 4,12-16 / Salm 18 / Marc 2,13-17
SANTORAL: Fèlix de Nola, prev.; Joan de Ribera, b.; Macrina; Malaquies, prof.; beat Pere Donders, prev.

El Sant 13 GENER

Sant Hilari de Poitiers

Al segle IV, acabades les persecucions, van aparèixer grans figures dins de l'Església que van elaborar la gran teologia de la fe cristiana. Alhora van rebatre les tesis de les heretgies i van maldar perquè el poder imperial no manipulés l'Església al seu gust. Entre aquestes personalitats hi ha sant Hilari de Poitiers (c. 315 - 368).

Pertanyia a una família pagana benestant de la Gàl·lia. Endut per la seva curiositat intel·lectual, va començar a llegir les Sagrades Escripures pel seu compte i així es va convertir al cristianisme. A partir d'aquell moment el seu compromís amb l'Església va ser tan notori que finalment va ser escollit bisbe de Poitiers. Des d'aquesta seu episcopal va maldar perquè el poder polític no manipulés el poder eclesiàstic, i per aquesta raó l'emperador el va acabar exiliant. En aquest temps de desterrament sant Hilari va escriure moltes de les seves obres teològiques, que van tenir un gran èxit i van aconseguir moltes conversions entre els pagans. Quan va poder tornar a la seu episcopal de Poitiers va continuar escrivint i va polemitzar contra les heretgies, sobretot contra l'arrianisme. Sant Hilari va morir en fama de santedat i va gaudir de gran devoció durant tota l'edat mitjana.

La grandesa del Baptisme

JAUME GONZÁLEZ PADRÓS
 Institut de Litúrgia
ad instar Facultatis

Amb la festa del Baptisme del Senyor es corona el temps de Nadal. Aquesta és la tercera epifania —o, si voleu, teofania— dels inicis. En la primera els àngels anuncien la identitat de l'infant de Betlem, en la segona, els mags, amb els seus presents, el confessen l'únic messies rei veritablement Déu i veritablement home. I, ara, al Jordà, l'Esperit, en forma de colom, i la veu del cel, testimonien que Jesús és el Fill en una esplèndida presentació trinitària de Déu. Llàstima que el leccionari només ens porti la quarta epifania —la de Canà de Galilea— en el cicle C del segon diumenge del temps de durant l'any.

Contemplant aquesta escena del baptisme de Jesús ens convida a fer un salt i a mirar no pas el ministeri profètic del Baptista, sinó a considerar la grandesa del Baptisme que nosaltres hem rebut. Ja ho demana la primera de les dues oracions col·lectes que el missal ens presenta avui: «concediu als vostres fills d'adopció, que han renascut de l'aigua i de l'Esperit Sant, de ser sempre dignes de la vostra benvolença.»

Des que es va generalitzar el baptisme d'infants, desaparegut el catecumenat antic que preparava per a una vida cristiana virtuosa des dels sagraments de la iniciació, durant segles la praxi baptismal ha anat perdent identitat. Amb el pas del temps, separat el baptisme de la conversió de vida, es

presenta només com a ritu necessari per a la salvació eterna, fins a arribar als nostres dies quan, sovint, la necessària educació cristiana de l'infant que l'Església exigeix a pares i/o padrins resulta una ficció que tothom sap i tothom dissimula. El resultat és l'actual: com a conseqüència d'una vida d'ateisme pràctic, molts pares ja no porten els seus fills a batejar. No els podem negar el valor de la seva coherència, encara que ens dolgui la incredulitat que professen.

En aquest moment hivernal de la fe en moltes societats, més que entestar-nos a voler treure fruits extemporanis que no arribaran, potser el que se'ns demana com a comunitat eclesial és preparar la terra perquè, quan sigui l'hora de la sembra, la llavor trobi el seu humus necessari. Aquesta preparació hauria de significar tornar a donar a cada realitat de fe la seva identitat i contingut, presentades totes amb la seriositat que escau a les coses sagrades, sempre de bracet amb aquella amabilitat que no és una estratègia comercial, sinó el fruit d'una convençuda fraternitat que prové de l'amor diví.

Prendre'ns seriosament el baptisme *en l'aigua i l'Esperit Sant* sembla el pas necessari perquè algú el pugui demanar, ja sigui per a ell mateix o per als seus fills, i rebre'l com un autèntic do que *fa noves totes les coses*, tota la vida.

Missa pel trasllat de les despulles mortals de Mn. Daniel Monserdà

XAVIER PÉREZ

Membre del Consell Pastoral Parroquial de Sant Fost de Campsentelles

L'urna va ser davallada al fossat de la cripta, mentre sonava la peça musical «Anima Christi»

Diumenge 18 de desembre es va complir el desig de Mn. Daniel Monserdà, rector de Sant Fost de Campsentelles del 1960 al 2010, traspassat el 2015, de ser enterrat a la cripta de l'església parroquial, juntament amb quatre sacerdots més vinculats a Sant Fost: el canonge Joan Rifà, Mn. Salvador Pibernat (màrtir), Mn. Salvador Balletbó i Mn. Francesc Maturte. Les seves despulles mortals van ser traslladades des del cementiri de Mollet del Vallès fins a la cripta situada al presbiteri de l'església parroquial de Sant Fost.

L'eucaristia va ser presidida per Mn. Narcís Puig, rector, i concelebrada per Mn. Josep M. Martí Bo-

net, canonge i antic vicari de Sant Fost, assistits pel diaca permanent Mn. Xavier Rocabayera. Al començament de la cerimònia va dirigir unes breus paraules Mn. David Abadías, rector de Mollet i arxiprest. També van fer parlaments sobre Mn. Daniel, el mateix Mn. Narcís, així com Mn. Martí Bonet, que va recordar moltes vivències i anècdotes, Rita Roca, en nom del Consell Pastoral, l'alcaldessa, Montserrat Santmartí.

Va ser una cerimònia molt emotiva, especialment quan va ser davallada l'urna amb les despulles al fossat de la cripta, mentre sonava la peça musical *Anima Christi* a càrrec d'un conjunt format per violoncel, òrgan i cantant. Entre els assistents hi havia, en un lloc preferent, una nombrosa representació de la família Monserdà, de Mollet del Vallès, a la qual pertanyia Mn. Daniel.

Al final de la missa, els assistents, que quasi omplien el temple, van rebre com a recordatori un díptic amb el resum de la vida de Mn. Daniel i un punt de llibre amb la seva fotografia i una oració. En definitiva, un acte molt emotiu amb el qual es clou tota una etapa en la vida parroquial santfostenca.

La cerimònia del trasllat de les despulles va ser molt emotiva.

19è aniversari de la mort de la Serventa de Déu

ROSA DEULOFEU GONZÁLEZ

En el 19è aniversari del seu traspàs, tots els que la recordem des de l'Esperança del Crist Ressuscitat us convoquem a l'Eucaristia en la seva memòria el proper **9 de gener** del 2023 a les **19h** a la Parròquia de Sant Agustí de Barcelona (plaça Sant Agustí, 2 - Metro L-3, estació Liceu)

Postals des d'Andalusia

La meva agenda nova

Acabem d'estrenar un «Any nou» i una «Agenda nova». L'agenda, com bé sabem, significa en sentit etimològic «les coses que s'han de fer». Per això, una agenda sempre té perspectives de futur. Certament, és un recordatori, perquè la memòria gairebé és prima. Però una agenda també acull notes soltes, suggeriments, frases que il·luminen el camí, personatges que ens han impressionat. Una agenda ho admet tot, però té preferència «el més important i el més urgent».

La veritat és que les agendas acostumen a tenir un públic important, personalitats, dirigents, llocs de cert relleu en la societat. Fa la sensació que una agenda està destinada a les «butxaques plenes», no a les «buides». En qualsevol cas, col·loca a la meva agenda de paper aquest grapat de suggeriments, de cara al nou any que estem estrenant.

Primer, «la vida és un floc de neu sobrevolant un incendi». Quina definició més poètica sobre la nostra petita existència! L'he presa d'un dels llibres de Jesús Montiel, que escriu com els àngels. És una delícia llegir-lo.

Segon, «viure és una mica de temps concedit a les nostres llibertats per aprendre a estimar i preparar-nos així a l'Encontre amb l'Amor Etern». Ho va escriure l'Abbé Pierre, fundador dels Drapaires d'Emmaús, ja fa molts anys. Però manté l'aroma d'*infinitus*.

Tercer, de totes les coses que hi ha al món, n'hi ha dues que constitueixen l'argument central de tota vida humana: «Estimar i ser estimats.» Per això, Wittman va escriure aquesta sentència: «Tot el qui camina sense amor, camina cap als seus propis funerals amb el sudari posat.»

Tres suggeriments que col·loco a la meva agenda, amb una il·lusió enorme, amb una esperança infinita.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

L'enyorança de les festes

Aquests dies passats hem celebrat les festes de Nadal amb tot un seguit de reunions amb familiars, amics i coneguts, sempre amb molta il·lusió. Però, si ho mirem bé, aquestes festes ens evocuen moments del passat i ens fan pensar en aquelles persones que ja no ens poden acompanyar. Quina enyorança de pensar com han canviat les coses des d'abans fins a aquests moments...

Recordo quan era petita que tots ens assèiem al costat dels avis perquè ens expliquessin el seu Nadal. No en tenien bons records, però sempre s'ho feien venir bé per explicar les anècdotes divertides, que sempre n'hi havia, i rèiem a cor que vols. Ara soc jo la que explico com eren els meus Nadals amb la família. No pots evitar recordar aquells que ja no hi són i penses què farien, què dirien... preguntes sense resposta, ja que no t'ho poden dir.

I quan passen aquests dies, fas recompte de tot: una abraçada, un petó, una mirada il·lusionada, un somriure, les cares de sorpresa, de complicitat... tot allò que t'omple per poder tirar endavant l'any que acaba de començar.

JANET DUATIS

Escoltar i dialogar

Sempre podem aprendre de l'altre, escoltant, sense manipular els seus arguments. Però el que no podem fer és quedar-nos amb la nostra sola visió, com si no n'hi hagués cap altra, i com si la nostra fos l'única vàlida. No hi ha veritable escolta sense humilitat. A vegades tenim por de dialogar i d'escoltar, perquè tenim por d'admetre els nostres errors, por del que diran o per no complicar-nos la vida. Llavors, sovint callem, no cerquem la veritat i no expressem el que realment pensem, i amb el silenci encara podem fer més mal.

Un veritable diàleg suposa saber escoltar i saber parlar. En aquest món hipercomunicat en què vivim, el que menys hi ha és conversa sincera, un diàleg presencial, quasi tot és a través d'aparells. Sempre és imprescindible el diàleg, a la família, la comunitat cristiana, l'empresa, la política, la societat... és el camí que ens porta cap a la unitat, promou l'amistat, la familiaritat... Hem de tenir clar que el veritable diàleg implica la comunicació sincera i confiada entre les persones, i no pot ser orgullós, ni ofensiu. Per això, abans que res hi ha d'haver claredat i molta confiança, que és la base de tot diàleg.

Però també necessitem el silenci per escoltar el nostre cor i deixar que sorgeixi tot allò que ens ajuda a cercar la veritat i trobar el veritable sentit en la vida. En el silenci hi podem trobar presència, paraules profundes, trobament... i descobrir-hi l'esperança, tan necessària en el nostre caminar diari.

MONTSERRAT ROSELL PUJOL

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

«Quan una música s'interpreta públicament, deixa de pertànyer al compositor»

Jordi-Agustí Piqué, compositor de la missa «Locus Iste»

CARME MUNTÉ MARGALEF

El dimecres 9 de novembre, amb motiu de la solemnitat de la dedicació de la basílica de Sant Joan del Laterà, a Roma, va tenir lloc la primera execució de la missa *Locus Iste*, composta pel P. Jordi-Agustí Piqué, monjo de Montserrat i actualment president (degà) del Pontifici Institut Litúrgic de Roma. La missa va ser cantada pel Cor Cererols i dirigida pel mestre Marc Díaz; va presidir el cardenal Angelo de Donatis, amb la basílica plena de fidels. Va ser retransmesa per Tele Pace i per YouTube.

Com va rebre l'encàrrec de compondre una peça per a la festa de la dedicació de Sant Joan del Laterà?

Va ser una petició que em va arribar del Vicariat de Roma i que es va concretar en una entrevista amb el cardenal vicari Angelo de Donatis, ara fa un any. La petició era de compondre la música per al *Propi* (cant d'entrada, salm responsorial, verset de l'al·leluia, cant de comunió) i també per a l'*Ordinari* (Kyrie, Glòria, Credo Apostòlic en italià, Sanctus i Agnus Dei). Tot havia d'estar llest per a la Solemnitat de la Dedicació de la Basílica del Laterà, que s'escau el 9 de novembre. Vaig prendre un temps per copsar l'estil i les necessitats acústiques del lloc on s'havia d'interpretar i em vaig posar a escriure fins a trobar una música que respongués al llenguatge musical contemporani, però que permetés la participació activa de l'assemblea, tal com vol el Vaticà II, i al mateix temps s'adaptés al ritme litúrgic de la celebració actual. Així, va néixer la Missa *Locus iste* (2022) (literalment: «aquest lloc», parafrasejant el tema de l'antífona de la Dedicació que diu que aquest

és el lloc on Déu es trobarà amb el seu Poble).

Què vol transmetre amb l'obra *Locus iste*? Com la descriuria?

No m'agrada parlar sobre la meua música; és millor escoltar-la. La missa *Locus iste* (2022) parteix de la tradició polifònica romana que vol que el text sigui el principal. Per tant, els ritmes i les harmonies volen explicar el text litúrgic. D'altra banda, no he volgut renunciar a l'estil contemporani musical, ni tampoc a la tradició modal que caracteritza la música litúrgica des de fa segles i que, especialment a Montserrat, es conserva encara fins avui. Per tant, és una música austera, sòbria, que vol fer viure i entendre els textos litúrgics alhora que no vol cedir gens en el camp de l'exigència de la qualitat musical que correspon a la dignitat de la celebració de l'eucaristia. Però essencialment és música litúrgica; per tant, basada en el text litúrgic, que vol donar glòria a Déu i afavorir la santificació dels fidels.

Hi haurà ocasió de poder escoltar la composició a Montserrat o en algun altre lloc de Catalunya?

M'han arribat ja algunes peticions per poder obtenir la partitura, tant de Catalunya com d'altres parts del món. Espero que aquesta música trobi el seu espai. De fet, la Festa de la Dedicació del Laterà està en el calendari litúrgic romà i se celebra arreu per evidenciar la unitat entre les esglésies locals amb la catedral de Roma i amb el Sant Pare, expressant el vincle en la caritat. Espero que en breu estarà llesta la partitura per a la seva publicació. I és que, quan una música s'interpreta públicament, deixa de pertànyer al compositor i passa a ser dels que l'escolten, emprèn una vida pròpia;

«És una música austera, sòbria, que vol fer viure i entendre els textos litúrgics alhora que no vol cedir gens en el camp de l'exigència de la qualitat musical que correspon a la dignitat de la celebració de l'eucaristia»

almenys, aquesta és sempre la meua experiència.

Com veu el panorama actual de la composició de música litúrgica?

A Catalunya, amb alguns signes d'esperança. El mateix fet de poder tenir un Cor Cererols, dirigit pel mestre Marc Díaz, que van ser els que van interpretar la Missa al Laterà, és un signe de qualitat. L'experiència de les Misses Polifòniques a Barcelona i l'esclat de joves compositors i organistes de gran qualitat asseguren un futur també per a la música litúrgica a casa nostra. Malgrat això, la qualitat musical de les nostres celebracions és molt baixa. Molt del repertori de l'immediat postconcili no reuneix els nivells musicals mínims per a la celebració litúrgica; d'altra banda, l'abandó del cant gregorià ha provocat un deslligament del sentit d'universalitat que fins i tot el Concili Vaticà II va voler preservar: només cal llegir *Sacrosanctum concilium*. Aquesta realitat, però, a Europa i a altres parts del món no és tan precària com a casa nostra. Ens cal molta formació litúrgica i musical; el mateix papa Francesc exhorta en la seva darrera carta apostòlica *Desiderio desideravi* a una formació litúrgica seriosa i vital. Des del punt de vista musical tenim els mitjans, però cal aprofundir molt en la formació, la cura i la qualitat del cant en la litúrgia.

Piqué és monjo de Montserrat i president (degà) del Pontifici Institut Litúrgic de Roma.

CERTIFICATS MÈDICS CARNET DE CONDUIR NÀUTICA I ARMES

CENTRE MÈDIC PLAÇA MOLINA

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR • PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES • LABORALS I ESCOLARS • NÀUTICA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte

de 20 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN: Tel. 932 188 826 - Mòbil: 639 474 741

c/ Balmes, 281, entr. 2n - 08006 Barcelona

«El pessebre no molesta ningú, ens identifica com a poble»

Fra Valentí Serra va presentar el seu nou llibre: «Entrem dins del pessebre»

CARME MUNTÉ MARGALEF
Barcelona

El llibre aporta una síntesi històrica sobre l'origen del pessebre, que es remunta a l'experiència viscuda per sant Francesc d'Assís el Nadal del 1223 a la població italiana de Greccio, ara fa vuit segles

Agustí Codinach

A la Casa dels Entremesos de Barcelona, a tocar del bullici de la Fira de Santa Llúcia, la més antiga de la ciutat, fra Valentí Serra de Manresa va presentar el seu nou llibre: *Entrem dins del pessebre*. Una manera imillorable de reivindicar la vigència i importància d'aquesta tradició tan nostrada i d'actuar de preàmbul dels 800 anys del primer pessebre de la història. A més, ho va fer envoltat de molts pessebristes que es van unir en un clam a favor del pessebre tradicional, el de tota la vida, amb figures de l'artesanía local, alhora que van lamentar la insensibilitat i poca consciència de la nostra societat.

«El pessebre no molesta ningú», va manifestar fra Valentí Serra, arxiver dels caputxins i reconegut estudiós de la cultura popular. «Forma part de la nostra identitat i ens identifica com a poble.» Per això, les paraules finals de fra Valentí van ser una invitació «a fer el pessebre i tenir la percepció que Jesús entra a casa nostra». Una invitació que segueix

el fil de la que va formular el papa Francesc en la carta apostòlica *Admirabile signum*, que va publicar el primer diumenge d'Advent del 2019.

El llibre *Entrem dins del pessebre* s'engloba dins la col·lecció L'Ermità d'Edicions Morera. Ofereix una descripció de les principals característiques dels pessebres populars bastits segons la tradició catalana i, alhora, fa una aproximació al simbolisme de les figures amb indicacions sobre la construcció del betlem casolà i el seu calendari. El llibre també aporta una síntesi històrica sobre l'origen del pessebre, que es remunta a l'experiència viscuda per sant Francesc d'Assís el Nadal del 1223 a la població italiana de Greccio, ara fa vuit segles.

En la seva intervenció, fra Valentí Serra va explicar com dels naixements monumentals exposats als convents caputxins es va anar passant, progressivament, al pessebre familiar, amb unes dimensions més reduïdes i com, a poc a poc, els figuraires crearen un conjunt de figuretes populars per donar vida als nostres pessebres; unes figures, però, carregades de significació i de simbolisme.

Fra Valentí va subratllar que el pessebre dona a les nostres llars un to memorialístic, ja que ens ajuda a reviuir l'adveniment del Fill de Déu a la terra que, cada any, per Nadal, torna a entrar en la nostra història i s'insereix en el cor de cada llar amb la recreació d'un paisatge de gust de terra catalana. Això s'aconsegueix gràcies als elements naturals aportats pels nostres boscos i erms, que contribueixen a segellar l'espiritualitat del nostre pessebre, de manera que s'ha convertit en un poderós instrument per articular el nostre ideal topogràfic i cultural, que fins i tot ens identifica com a poble.

Fra Valentí observant el pessebre de la Casa dels Entremesos de Barcelona, el 15 de desembre passat.

Flickr / Sonia Edelis Duque Duque

El fet de dormir poc influeix en la solidaritat de la persona.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Troballa científica: dormir poc ens fa menys solidaris

És la conclusió que han tret de les seves experiències la neurocientífica Eti Ben Simon i els seus col·laboradors de la Universitat de Califòrnia, a Berkeley. M'ha semblat una notícia prou interessant per explicar-vos-la. Es proposaren analitzar si la manca de son pot afectar les bones disposicions que habitualment tenim d'ajudar altres persones i l'ajuda real que podem acabar oferint.

Em direu: com es pot esbrinar, això? I per què fer-ho? Els autors cregueren que aquest estudi podia mostrar que el fet de dormir poc influeix en la solidaritat de la persona i això, és clar, pot tenir repercussions socials d'una certa importància. Simon i el seu equip de recerca es van decidir a dur a terme tres experiments diferents. Primer, van fer un test psicològic d'unes quantes preguntes a un grup de 24 voluntaris sobre la disposició que tenien d'ajudar una altra persona després de mantenir-los una nit desperts, i ho feren una altra vegada després d'haver dormit normal, i obtingueren el resultat que les ganes d'ajudar disminuïen dràsticament després d'una nit sense dormir. Segon experiment: van demanar a 136 voluntaris que durant quatre dies consecutius omplissin dos qüestionaris, un sobre com havien dormit la nit

anterior i l'altre sobre el tema d'ajudar altres persones i arribaren a la conclusió que hi ha una correlació entre les hores dormides i la predisposició a ajudar. I tercer, van analitzar què passava en un grup de tres milions de persones el dia del canvi d'hora de l'hivern a l'estiu, en què a la nit s'ha dormit una hora menys, sobre la capacitat de fer un donatiu a una ONG i resultà que haver dormit una hora menys feia disminuir significativament el nombre de donacions. La conclusió d'aquestes tres experiències sembla que és ben clara: no dormir prou és causa de pèrdua de sentir-se solidari amb els altres.

Com que, segons les estadístiques, un terç de la població mundial dorm menys del que necessita, és important, diuen, publicar aquests resultats i fer que es prengui consciència que cal mantenir una bona higiene del son per les implicacions que té per a la bona convivència i l'estabilitat social.

Això és el que diuen, però nosaltres hi afegirem: cal tenir en compte el que ens diu l'Evangeli. Ens hem d'estimar i ajudar sempre, encara que alguna vegada hàgim dormit poc. La voluntat ha d'estar per damunt del que el nostre organisme ens inclini a fer.

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

GENT DE CASA

Àngel Marquès i Batllell

Nascut a Falset el 1887, Àngel Marquès i Batllell fou un lletraferit escriptor i periodista catòlic, molt compromès amb els postulats tradicionalistes, on destacà com a orador en nombrosos actes carlins del primer terç del segle XX. Després es manifestaria molt més compromès, com a laic, en entitats confessionals.

Àngel Marquès deixà el seu Falset natal als divuit anys i va marxar a Barcelona. La dècada entre el 1910 i el 1920 són, per a ell, anys febrils amb articles a la premsa política tradicionalista, i com a orador també. Articulista en moltes publicacions, essencialment a *El Correo Catalán*, a poc a poc s'aniria allunyant dels postulats radicals i es va apropar a la Lliga Regionalista. En la dècada del 1930 formaria part del Consell nacional de la naixent Unió Democràtica de Catalunya. Va ser-ne també orador en els seus actes públics, si bé acabà donant-se de baixa, tot i recolzar-la en les eleccions del 1936 com a única garantia de respecte als drets de l'Església i als valors cristians.

Passada la guerra, la seva activitat se centraria en l'aspecte religiós. Va ser un puntal actiu dins de l'Obra d'Exercicis Espirituals, dins de la qual va portar la Secció de Propaganda, i va arribar a ser-ne vicepresident durant més d'una dècada. Per a l'Obra, el 1936 havia publicat *Miralta*, una novel·la propagandística sobre els exercicis, i el 1951 en publicà una segona titulada *¡Yo, no!* Durant dècades va presidir l'Acció Catòlica de la parròquia de la Puríssima Concepció a

Barcelona; igualment participava en altres iniciatives solidàries i de caritat.

La seva entusiàstica col·laboració en l'organització i desenvolupament del XXXV Congrés Eucarístic Internacional, celebrat a Barcelona entre finals de maig i primers de juny del 1952, va ser molt reeixida. Va ser-ne membre de la Secció de Propaganda i va celebrar reunions divulgatives arreu. Per això, el papa Pius XII li va concedir la Creu de Cavaller de l'Orde de Sant Silvestre.

El 1955, al Poble Espanyol de Montjuïc, juntament amb J. M. Vidal Bosch i F. Cubells Camps, va rebre un homenatge en reconeixement als més de vint-i-cinc anys com a dirigent de l'Obra d'Exercicis Espirituals.

L'any 1957 publicaria un llibre sobre el santuari de Lourdes, que havia visitat en nombroses ocasions i que titularia *Lourdes, epifania del amor y del dolor*. El 28 de març del 1958 dictava la conferència *Tesoro martirial de la Obra de Ejercicios Espirituales* a La Balma.

Casat amb Concepció Cortés i Garrigó, el matrimoni no va tenir fills. Van residir durant molts anys al carrer Bailèn, tocant la Diagonal, on moria sobtadament el 20 de novembre del 1958. Tingué un funeral multitudinari amb l'assistència de personalitats i amics. Va ser enterrat al cementiri del Poblenou.

Avui un carrer de Barcelona porta el seu nom; també una plaça a Falset. Antoni Balasch i Torrell va publicar un llibre biogràfic, editat el 1960, titulat *Las múltiples facetas de la vida de Àngel Marquès Batllell*.

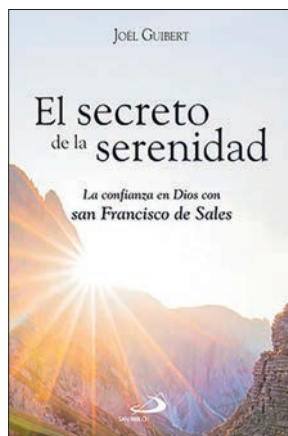
JOAN PALLARÈS-PERSONAT
Historiador

Flickr / Joaquín Pons Sampedro

Àngel Marquès va escriure un llibre sobre el santuari de Lourdes.

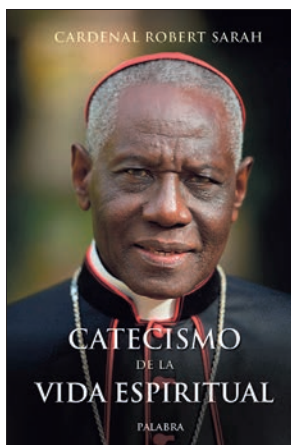

JOËL GUIBERT

El secreto de la serenidad

Editorial San Pablo, 2022, 338 pàg.

En un món tan convuls i inquiet com el nostre, tractem d'assolir la pau interior a través de l'autoajuda, la meditació, la natura... A partir de la vida i dels escrits de sant Francesc de Sales, el pare Joël Guibert ens anima a avançar amb senzillesa i confiança cap a la plena serenitat espiritual.

CARDENAL ROBERT SARAH

Catecismo de la vida espiritual

Ediciones Palabra, 2022, 320 pàg.

Per tal que Déu repregui el lloc que li correspon al centre de la vida de l'Església i del cristià, el cardenal Robert Sarah ens guia amb la seva característica força missionera per l'autèntica senda: el retorn als orígens, a l'evangeli. Un «itinerari espiritual forjat pels sacraments de la Nova Aliança».

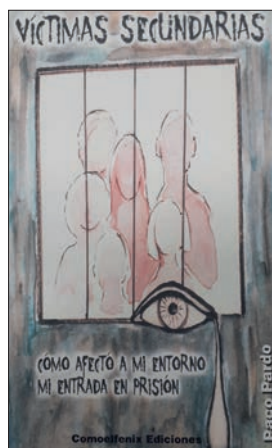

JOSEP M. RAMBLA BLANCH

Una manera d'estar en el món

Cristianisme i Justícia, 2022, 368 pàg.

Aquestes pàgines pretenen ser una relectura dels Exercicis Espirituals de sant Ignasi de Loiola per tal que la persona que els practica «vagi penetrant en la relació viva amb Déu, mitjançant la imitació i el seguiment de Jesucrist», escriu el jesuïta Josep M. Rambla, amb una llarga experiència d'acompanyament espiritual, al pròleg.

PACO PARDO

Víctimas secundarias

Asresola, 2022, 168 pàg.

Aquí s'hi recull el testimoni de 28 persones privades de llibertat, en què relaten com va afectar a la seva família i entorn el fet que entressin a la presó. Aquestes «víctimes secundàries» són les grans oblidades del sistema, ja que als efectes directes del càstig, s'hi afegeix moltes vegades el rebuig de la societat.

RYŪNOSUKE AKUTAGAWA

Carta a un vell amic i altres relats

Edicions de 1984, 2022, 192 pàg.

Set textos autobiogràfics del que és considerat el millor contista del Japó modern. Aquests escrits tenen un gran valor literari, històric i social, ja que reflecteixen l'estat mental alterat en què vivia l'autor, provocat per la tensió entre tradició i modernitat que afectava els intel·lectuals japonesos de l'època.

MARGARET ATWOOD

L'assassí cec

Quaderns Crema, 2022, 664 pàg.

Iris Chase, una dona de vuitanta-dos anys, viu sola i empobrida. Alhora que s'enfronta a la senectut, medita sobre la seva vida, en especial sobre les estranyes circumstàncies de la mort de la seva germana, després de la Segona Guerra Mundial. Els records fan que la frontera entre passat i present comenci a desdibuixar-se.

CRÍTICA DE TEATRE

ANDREU SOTORRA
andreu.sotorra@gmail.com

És com si no hi hagués text, però hi ha un gran subtext. És com si no hi hagués registre de clown, però hi ha un gran xou clownesc. És com si no hi passés res, però hi passa de tot. És com si fes riure, però pot acabar fent plorar. És com si es fes un trist cant a la vida, però hi apareix un cant alegre a la mort. És com si només fossin quatre intèrprets, però són una gran família de quatre.

La vida és bella...

Travy és això: la suma d'una llarga trajectòria d'una nissaga teatral acostumada a trescar amb l'embranchida i els sotracs d'un tot terreny i l'esplendor d'un equilibri respectuós entre la tradició del teatre i la contemporaneïtat escènica, amb la mirada al futur.

Travy és un espectacle al qual es podrien atribuir, entre d'altres, les fonts del circ, de la *Commedia dell'Arte*, de la tragèdia de Shakespeare, del teatre de canya i cordill, de la *pitarrada* a la vora del foc..., sempre passat pel filtre de la família, la família dels Pla que, havent caigut en una certa letargia artística, es revifa amb la il·lusió de crear un nou espectacle quan torna de córrer món el fill pròdig, l'Oriol, i

ve amb idees noves i tots entren en un remolí creatiu on suren les velles històries i els vells costums escènics dels progenitors (Quimet i Núria) i on irromp el trencament de la filla (Diana) que s'aferra al concepte contemporani amb una vàlvula d'escapament contestatària i llibertària.

Travy és sòlid i líquid a la vegada. A *Travy*, la vida és bella. Què hi fa la síndria permanentment als braços del Quimet? Què hi fa Diana equilibrista sobre una síndria gegant com la de l'hort que tragina el Quimet? Què hi fa la Núria fent una cercavila amb saxo? Què hi fa l'Oriol intentant dirigir un espectacle amb una companyia on tothom vol saludar a la seva manera entre cortinatges? Què hi fa el Quimet trencant un ou per fer una truita en un fogonet elèctric que vol encendre amb un misto llarg i etzibant *Hamlet* amb un brillant: «Ser un ou o no "ser-hou"»?

A *Travy* hi ha oli, pa i tomàquet, porrons i ritual funerari amb taüt de pi blanc —el taüt dels pobres— i un retrobament familiar en el més enllà. Hi ha carro antic, rodes de fusta i canó artesanal de pista. I hi ha espetec final. I esclat de síndria perquè el teatre també es fa amb sang, la mateixa sang de la nissaga Pla Solina que fa quaranta anys que han covat plegats.

© Kiku Piñol

La família Pla Solina en una de les escenes del seu espectacle «*Travy*», estrenat al Teatre Lliure i que han reposat després de quatre anys a la Sala Beckett.

«TRAVY»

DRAMATÚRGIA: Pau Matas Nogué i Oriol Pla Solina
INTÈRPRETS: Diana Pla Solina, Oriol Pla Solina, Quimet Pla i Núria Solina
DIRECCIÓ: Oriol Pla Solina
Sala Beckett
Fins al 15 de gener

AMB BON HUMOR

CRÍTICA LITERÀRIA

LLUCIÀ POU SABATÉ
Historiador i teòleg

L'espiral sense fi de la guerra

JOSEPH CONRAD
El corazón de las tinieblas
Lumen, 2002, 176 pàg.

La gran pel·lícula *Apocalypse Now*, de Coppola, té com a guió *Heart of Darkness* (*El cor de les tenebres*), de J. Conrad, sobre les raons i efectes del colonialisme europeu a l'Àfrica. En el fons, tenen relació tots dos ambients, atès que el que analitza és fins a quin punt el cor humà és tenebrós; l'embrutiment que veiem també avui a la invasió d'Ucraïna, el voler fer mal en una espiral que no troba fi. Aquesta degradació sumirà un home intel·ligent en les tenebres de la bogeria, l'agent Kurtz, el desig insadollable de riquesa i poder del qual el portarà a acostumar-se a la companyia de l'horror i a trobar familiar la barbàrie ancestral. Diu: «Etic ajagut aquí a la foscor, tot esperant la mort... he mort al llarg de tota la meva vida i ara ho faré realment.»

Conrad observa que els romans que van explorar Anglaterra actuaven també així, amb «la mort aguantant a l'aire, a l'aigua, a la malesa... eren prou homes com per afrontar les tenebres... eren conqueridors, i per això només cal la força bruta... s'apoderaven de tot el que podien per simple ànsia de possessió».

Anglaterra, com Espanya i tants països, ha patit aquesta mena d'injustícies, i de la mateixa manera que es van trobar a les coves de South Gloucestershire proves de pràctiques caníbals, veiem també avui una violència gratuïta, una eròtica de l'horror del qui inculca una «idea» totalment absurda quan el problema és que —com a la novel·la— té «el cor buit». I afegeix Conrad: «Els homes que venen aquí no haurien de tenir entranyes.» T. S. Eliot, el 1925, escriurà el famós poema *The Hollow Men* (*Els homes buits*), i s'inspirarà directament en aquesta novel·la, la versió cinematogràfica de la qual encarna Marlon Brando (Kurtz). Malauradament, fins als «caps que s'assecaven sobre els pals, davant de les finestres del senyor Kurtz» són reals, a la Ucraïna d'avui, com ho van ser a la novel·la (ambientada al Congo el 1898), que mostren el principi irracional i caníbal de l'expansionisme colonial.

Davant d'aquestes idees colonialistes que maten i serveixen de pretext per a aquesta banalitat del mal (com deia Arendt, i està genialment expressat en una altra novel·la, *El senyor de les mosques*), hem de proposar —construir— una ètica —sustentada amb la col·laboració de la comunitat internacional— on sigui la dignitat de la persona allò central, allò sagrat, la imatge de Déu impresa en ella.

RAUXA

La parròquia

Malgrat tots els canvis profunds del món i de l'Església, el lloc on el catòlic normal i corrent ha de poder viure la fe en comunitat és la parròquia. Aquest és el seu àmbit natural, gairebé instintiu. És veritat que també hi ha els moviments, i que els monestirs poden oferir als hostes una valuosa vida de pregària i de silenci. Però la vida del monjo no és la del món, i dins dels moviments, per la seva mateixa idiosincràsia, no tothom hi pot trobar el seu lloc. És només a la parròquia on s'expressa d'una manera palpable i insubstituïble el caràcter universal i alhora domèstic de l'Església. Ens preocupa la baixada de vocacions al sacerdoci i a la vida religiosa, però la crisi prèvia que explica aquesta davallada, és la progressiva extinció del catòlic normal i corrent i, amb ell, la de la vida parroquial.

Les parròquies són una llar per als rics i per als pobres, per a les famílies nombroses i per als que viuen sols, per als de tota la vida i per als nouvinguts, per als que en saben molt i per als que no en saben tant. Per diferents que puguin ser, tots ells es troben a missa. A partir d'aquí pot sortir tot: la catequesi per als nens, la formació teològica o bíblica per als adults, el cor parroquial, el grup de teatre, l'esplai... Però més important que tots els serveis i activitats és el caliu humà, la familiaritat, els vincles que es creen i sense els quals no es pot parlar pròpiament de comunitat cristiana. Aquesta vida comunitària senzilla però real, de germans que viuen en confiança, és un tresor que com a Església no podem deixar perdre.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Barcelona

ROSA DEULOFEU

El **dilluns 9 de gener**, a les 19.00, eucaristia en memòria de la serventa de Déu Rosa Deulofeu, en el 19è aniversari de la seva mort, a la parròquia de Sant Agustí de Barcelona.

FUNDACIÓ JOAN MARAGALL

Els **dimecres 11 de gener, 8 de febrer, 8 de març, 12 d'abril, 10 de maig i 7 de juny**, a les 18.00, taller de lectura «*Enigma*», de Narcís Comadira amb Carles Torner (tel. 934 880 888).

PREGÀRIA

El **dijous 12 de gener**, a les 19.00, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco (salesians de Barcelona).

SAVIESA

El **divendres 13 de gener**, a les 20.45, escola de pregària *Orar con los libros de la Sabiduría* a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa (c/ Consell de Cent, 110 – Barcelona).

ESGLÉSIA DE SANT GAJETÀ

El **diumenge 15 de gener**, a les 17.30, concert *La volta a la Península en 12 nades* amb Estructures Variables a favor de la Fundació Mirada de Esperanza (c/ Consell de Cent, 293 – Barcelona).

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dilluns del 30 de gener al 27 de març**, a les 11.30, curs *Lectura del «Llibre de les revelacions de l'amor diví» de Juliana de Norwich* amb Xavier Melloni. Més informació: tel. 933 172 338.

Girona

MN. MARQUÈS

El **dimecres 11 de gener**, a les 18.30, taula rodona Mn. Josep M. Marquès, un *historiador compromès* amb Marc Sureda, Jaume de Puig, Josep Bataller i Josep Caselles a la Biblioteca Carles Rahola de Girona.

SANT SEBASTIÀ

El **dimecres 11 de gener**, a les 19.00, comença la novena a sant Sebastià (amb rosari i missa) a l'església parroquial de Santa Coloma de Farners.

Lleida

IREL

El **dijous 12 de gener**, a les 18.30, conferència de Blanca Manzano *Humilitat i maduresa personal* a la sala d'actes de l'Institut d'Investigació i Estudis Religiosos de Lleida-IREL (c/ Canonge Brugulat, 22 – Lleida).

Tarragona

CENTENARI CONFRARIA SANT MAGÍ MÀRTIR

El **divendres 13 de gener**, a les 19.30, concert d'Ensemble Alegretto a l'ermita de Sant Magí del Portal del Carro (Tarragona); el **diumenge 15**, a les 12.00, missa de cloenda presidida per l'arquebisbe Joan Planellas a la mateixa ermita.

CATEDRAL

El **dissabte 14 de gener**, a les 11.15, conferència d'Adrià Cuartielles *L'evolució del cadirat de cor de la catedral de Tarragona* a la seu tarraconina (entrada pel claustre).

Terrassa

TAIZÉ

El **divendres 13 de gener**, a les 20.45, pregària a l'estil de Taizé *Preguem, convertim la pena en joia* al monestir de Sant Cugat del Vallès.

Vic

COVA DE MANRESA

El **dissabte 14 de gener**, a les 10.00, pregària contemplativa. Inscripcions: info@covamanresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè els educadors siguin testimonis creïbles ensenyant la fraternitat i ajudant els joves més vulnerables

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €

Gibraltar i Portugal: 145 €

Resta d'Europa: 222,99 €

Amèrica i Àfrica: 254,19 €

Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC

Associació de Publicacions

Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

Director: Òscar Martí Navarro
Consiliari: Mn. Miquel Ramón Fuentes
Sotsdirectora: Carme Munté Margalef

Redactors: Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Joan Andreu Parra
Lingüista: Montserrat Pibernat
Fotògraf: Agustí Codinach

Col·laboradors d'aquesta setmana: Marcos Aceituno, Pilarín Bayés, Agustí Boadas, Agustí Borrell, Teresa Casillas, Juanjo Fernández, Lluís Foix, Tica Font, Antonio Gil, Jaume González Padrós, Lluís Martínez Sistach, Ignasi Miranda, Glòria Monés, Rodrigo Moreno, Francesc Nicolau, Lúcia Oliva, Joan Pallarès-Personat, Montse de Paz, Lluçia Pou, Josep Oriol Pujol, Andreu Sotorra, Sebastià Taltavull

Redacció, administració, publicitat i promoció:
C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

redaccio@catalunyacristiana.cat
administracio@catalunyacristiana.cat
publicitat@catalunyacristiana.cat
subscripcions@catalunyacristiana.cat

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: Fundació Missatge Humà i Cristià

Administració: Isabel Giral (comptabilitat), Dídac Campos (subscripcions)

Autoedició i compaginació: Macià Grau

Impressió: Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - Dipòsit Legal B14.387/79

ISSN català: 2938-2238
ISSN internet: 2938-2254

Les opinions expressades pels nostres col·laboradors no reflecteixen necessàriament la d'aquest setmanari

ROSA MARÍA JANÉ CHUECA

Barcelona va acollir a l'octubre una trobada d'Esglésies-Hospitals de Catalunya, en la qual van participar responsables de les diferents parròquies que integren aquesta xarxa que visibilitza l'Església samaritana i en sortida que vol el papa Francesc. Un dels participants va ser el P. Àngel García, president i fundador de Missatgers de la Pau, i gestor de l'església-hospital de campanya de Sant Anton a Madrid.

Com valora la feina de les Esglésies-Hospitals de Catalunya?

Crec que és més necessari que mai mantenir obertes esglésies i canviar el model que tenim d'esglésies, de parròquies, perquè la societat és completament diferent. Ja no és una societat que s'aixeca els diumenges i va a missa a les 7.00 o a les 12.00, sinó que la societat que tenim és una societat completament diferent, sobretot a la ciutat. Mai no hi havia hagut tanta pobresa, com per exemple la pobresa infantil: que hi hagi dos milions i escaig de nens en pobresa, en alguns casos en pobresa extrema, és terrible. Aquesta és la realitat que hi ha i cal pal·liar-la. De vegades, l'única manera que tenim de pal·liar-la és tenir llocs on es puguin aixoplugar. És molt poc el que es demana: tenir un banc on asseure's. Fa poc una persona em deia: «Què no donaria jo per asseure'm en un sofà davant del televisor!»

Sant Llorenç deia que el tresor de l'Església són els pobres, ens ho creiem?

Així ho deia, però em sembla que no ens ho creiem gaire. Quan li preguntes a un pare o a una mare què és el millor que hi ha a la casa, sempre et diu: el fill. Per a nosaltres, el millor que tenim són els pobres.

Vivim en una societat on augmenta l'aporofòbia?

No crec que visquem una situació així, estic segur que aquests episodis són excepcions. Qui fa això és gent que està malalta. El que cal fer és curar-los, apartar-los de la societat. El que és normal en la societat és que si trobem algú ti-

P. Àngel García, president i fundador de Missatgers de la Pau

«La nostra societat és rica en valors, on compartim el molt o el poc que tenim»

rat al carrer truquem el 112 o el cuidem i li posem una jaqueta a sobre perquè no tingui fred. Crec que la nostra societat és rica en valors, on compartim el molt o el poc que tenim. Tota la resta, són excepcions.

Cal una teologia dels pobres?

Jo crec que són paraulotes, gairebé goso dir «maleïdes». Com si els pobres necessitessin teologia! Els pobres, el que necessiten és menjar, beure, vestir-se, ser tractats amb dignitat... quan algú té gana, no li parlis de Déu. Primer alimenta'l, com deia la mare Teresa de Calcuta, i després parla-li de coses. Deixem-nos de teologies, de filosofies... el més important a la

vida és viure, tenir algú a qui estimar i que t'estimi.

En una realitat tan dura en la qual es mou, com és que és tan optimista?

Tenim moltíssimes raons per les quals somriure, no per estar tristos i plorar, perquè trobem molta gent bona entre nosaltres, i no només «herois» com Teresa de Calcuta i Vicenç Ferrer, sinó també «Marives», «Peps», «Lluïsos», «Genoveses»... quan trobes aquest tipus de persones, com no has de somriure si som un país on hi ha molta bondat. Aquí mateix, amb vostè, perquè quan em fa la pregunta me la fa somrient. És a dir, que hi ha bondat.

DIUMENGE DE LA PARAULA VII SETMANA DE LA BÍBLIA

22 GENER - 28 GENER 2023

US ANUNCIEM
ALLÒ
QUE HEM VIST
I SENTIT

(1Jn 1,3)

www.setmanadelabiblia.cat
setmanadelabiblia@gmail.com

Escola Cristiana
de Catalunya

claret

CPL

ràdio estel

Catalunya
Cristiana